

РОМАШКА

Тема номера:
Моральне виховання дошкільників

З метою привернення уваги громадськості до актуальної для українського суспільства проблеми подолання насильства в сім'ї в рамках акції «16 днів без насильства» педагоги ДНЗ № 9 «Ромашка» взяли участь у міському конкурсі-виставці з кардмейкінгу «Скарбниця здорових відносин».

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

Чао-де Тетяна
Євгенівна, головний
редактор, завідувач
ДНЗ № 9

Дьяконова Вікторія
Вікторівна, заступник
головного редактора,
вихователь-методист

Доценко Оксана
Володимирівна,
вчитель-логопед

Круглов Роман
Андрійович,
адміністратор web-сайту
ДНЗ № 9

Яценко Людмила
Петрівна, практичний
психолог

***Копіювання та
відтворення матеріалів
журналу та будь-якої їх
частини за згодою
редакційної колегії.***

Період дитинства — найкращий період життя, початок формування особистості. Усім відомо, що діти наслідують своїх батьків, дорослих, а й іноді звичайних перехожих. Але вони мало знають про цей світ, тому мало вміють, і часом, не завжди можуть робити те, що вважається добром. Дітей потрібно виховувати і пояснювати, що можна, а що не слід робити. Діти швидко ростуть, тому потрібно не упустити такий момент. Як виховати особистість, якій притаманні духовні, моральні цінності та якості? Олександр Довженко сказав: «...людина повинна бути Людиною...». Людина починається з батьків, на допомогу їм повинні прийти вихователі, потім вчителі. Це безпосередньо певний етап життя дитини, в якому педагоги стають другими мамою і батьком, звичайно, надають їм ті необхідні знання, що супроводжують всіх і кожного протягом життя.

З чого починати? Почніть з себе і весь ваш життєвий шлях наповниться гармонією, посмішками, яскравим сонцем над головою, щирими враженнями, хорошими відгуками від оточуючих. І тоді життя не пройде марно, і ви з гідністю можете себе називати Людиною! Нехай кожен з нас пробудить в собі людські почуття, які стануть прикладом наслідування нашим дітям!

ЗМІСТ

Актуальні проблеми

Тетяна ЧАО-ДЕ

Моральні якості дорослих – найважливіша умова морального виховання дітей.....3

Батьківська сторінка

Вікторія ДЬЯКОНОВА

Виховання вольової поведінки дошкільників.....5

Сторінка психолога

Людмила ЯЦЕНКО

Настрої бувають різні – сумні, веселі і капризні.....9

Дитсадок – початкова школа

Тамара ГАВРИЛОВА

Моральне виховання дітей від шести до семи років.....13

Духовно-моральний розвиток

Олена СТЕПАНЕНКО

«Що говориш, те й маєш».....17

Соціально-моральне виховання

Світлана ОБАДІНА

«Що таке щастя?».....19

Спеціальна освіта

Ірина ЗУБРИЦЬКА

Толерантне ставлення до дітей з особливими освітніми потребами.....24

Сторінка дефектолога

Ірина ЗУБРИЦЬКА

Добре діло роби сміло.....25

Природа

Ганна СМІРНОВА, Марина ПАВЛОВА

Гуманне ставлення до природи.....28

Інтегроване навчання

Тетяна ГОРДІЄНКО

«Країна дружби та добра».....32

Ранній вік

Лідія ВАСЕЧКІНА

Моральне виховання дітей раннього віку.....35

Соціально-моральний розвиток

Ірина ІВАНОВА

«Ми виховані діти».....39

Сторінка логопеда

Оксана ДОЦЕНКО

Людина починається з добра.....42

Ігрова діяльність

Оксана КАЙДАШ

Мораль – це переваги людини над природою.....44

Моральне виховання

Ганна САЛІЙ

«Добре серце».....48

Духовно-моральний розвиток

Людмила ПЕРЕКАТОВА

Йдіть робити добро! В добрий час! І живіть в цьому світі з красою!.....50

Світ казки

Анна КОЛОСОВА

Моральне виховання у казках.....52

Театралізована діяльність

Любов КУЗЬМИНСЬКА

Людмила ЯЦЕНКО

Ганна ІВАНИЦЬКА

Друзів треба поважати, всім в біді допомагати.....55

Музика

Ганна ІВАНИЦЬКА

Моральне виховання починається з перших кроків свідомого життя дитини..58

Свята та розваги

Ганна ІВАНИЦЬКА

«В гостях у коlobка».....63

Батьківська сторінка

Тетяна СПІВАК

Чи важливо виховувати дітей морально?

Батьківський порадник

Вікторія ДЬЯКОНОВА

Дидактичні мовленнєві ігри та вправи з морального виховання.....70

Моральні якості дорослих – найважливіша умова морального виховання дітей

Тетяна ЧАО-ДЕ, завідувач

Робота з дітьми є одним з найбільш складних і відповідальних занять. Як виховати дитину чемною, ввічливою, чуйною, яка може співчувати... Чи в змозі це зробити один вихователь без підтримки батьків? Для дошкільника прикладом для наслідування є доросла людина, діти копіюють дії дорослих, їх вислови, вчинки. Кожна мати чи батько, які приводять свою улюблену дитину до дошкільного закладу, бажають бачити першим вихователем людину з певними моральними якостями. Таке бажання і у педагогів: бачити в батьках людей, які підтримають їх починання та продовжать розпочате в дитячому садку вдома. Можна багато говорити про моральні якості, розповідати дитині про те, що добре, а що погане, але якщо у дорослого слова розходяться з ділом, виховати моральну особистість в дитині не вдасться. “Золотим правилом” науки виховання вважав К. Ушинський тезу: “Вчителеві треба бути таким, яким він хоче бачити своїх вихованців”.

Отже, як для педагога-професіонала, так і для батьків, важливо бути моральними, мати моральні переконання, котрі у свою чергу відповідають моральним поглядам. Виховний вплив педагогів і батьків на дітей повинен бути єдиним, постійним і послідовним. Дуже важливий наочний показ і пояснення дій, способів поведінки в цікавій для дитини формі. Повсякденне спілкування з дітьми має будуватися на доброзичливості. Воно викликає у дітей емоційну чуйність, відповідну доброзичливість і багато інших, що базуються на її основі почуття - життєрадісність, прихильність до рідних, ввічливість. У дитячому садку цьому має надаватися особливе значення. Адже вже у дошкільнят в різноманітних іграх і спостереженнях, в процесі праці з самообслуговування і виконання нескладних доручень необхідно формувати навички ввічливого поведіння з близькими дитині дорослими і однолітками, дбайливого ставлення до іграшок і речей, що знаходяться в загальному користуванні.

У Програмі виховання та навчання дітей «Дитина» зазначено, що «дошкільний вік — це початок фактичного становлення особистості. Закладаючи її основи, вихователь орієнтується на такі ознаки особистісного розвитку дитини цього віку:

***свідомість дитини.** Вона ставиться до всього розсудливо, зважено, виявляє критичність, здатна до вибіркової, вміє надавати перевагу комусь чи чомусь, виявляє

довільну поведінку. Вона не приймає на віру необґрунтовані, незрозумілі завдання і оцінки, вимагає від дорослих, однолітків пояснень, доказів;

***активність дитини,** яка прагне до самостійної дії, до певної незалежності, до творчої ініціативи. Вона ніколи не лишається байдужою до подій, результатів праці, вчинків людей. Це — діяч, а не споглядач;

***розвинене почуття «іншого» у дитини.** Вона відчуває свою причетність до навколишнього середовища, спільність з ним, розуміє, що вона — одна з багатьох. Вона здатна відчути стан, настрій, вимоги інших і відповідно поводитись, бути чесною та «співзвучною» оточуючим людям;

***своєрідність дитини,** з характерними індивідуальними властивостями, з власним психологічним обличчям. Її відмінності можуть виявлятися в особливостях розуму, волі або почуттів. Така дитина всіляко намагається відстояти право бути самою собою;

***компетентність дитини,** сформована на основі опанування рядом часткових компетенцій, що виявляється у здатності дитини жити і діяти певним чином - свідомо, відповідально, активно, своєрідно, самостійно, наполегливо, творчо. Компетентність дитини виявляється у провідних видах діяльності через різні форми активності та залежить від особистісних властивостей.

Особистість — це дитина з позитивним образом «Я», усвідомленням своєї динамічності («Я расту, змінююсь, але залишаюсь самим собою»), що дозволяє дитині не лякатись помилок, бути вільною в прийнятті рішень, прагнути оволодівати складнішими нормами поведінки, відповідними віковим можливостям компетенціями. Виховання, навчання і розвиток дитини як особистості відбувається в діяльності.

Програмою висунута одна із основних умов, за якою вона може бути виконана успішно: рівень навчально-виховної роботи має бути обумовлений високим рівнем загальної культури і професійної підготовки кожного учасника навчально-виховного процесу.

Вихователь має бути для вихованця *взірцем* у всьому. Адже, діти переймають від нього не тільки манеру поведінки, але й уявлення про цінності, переконання, філософію життя. На цій основі у них формуються моральні знання, почуття, а відтак і певна модель поведінки, утверджуються принципи загальнолюдської моралі (правди, справедливості, патріотизму, доброти, працелюбності) та інших.

На прикладі поведінки дорослих дитина вчиться проявляти прив'язаність до близьких, виражати доброзичливість, виконувати прохання, повторювати дії, читати віршика, співати пісеньку тощо. У відповідь на прохання малюки здатні стримувати негативні реакції (не кричати, не вередувати). Дошкільники можуть помічати настрій членів родини і правильно на нього реагувати. За дорученням дорослих вони намагаються робити близьким приємне: подарувати квіти, принести дідусю окуляри, показати бабусі свої іграшки та інше.

Недостатньо сформовані в дошкільників емоційна та інтелектуальна сфери часто стають причиною несподіваних вчинків, конфліктних ситуацій. Вихователь має бути терплячим, уважним, спостережливим. Йому необхідно вивчати дітей. Знаючи вікові та індивідуальні особливості психіки кожного, він зможе розв'язати педагогічну проблему, що виникла, обрати правильний стиль поведінки та спрогнозувати розвиток ситуації, що склалася.

Традиційно виділяють три основні стилі управління і спілкування: авторитарний, демократичний і ліберальний.

Авторитарний стиль передбачає:

- ♦ погляд на дитину як на об'єкт педагогічного впливу, а не як на рівноправного партнера по спілкуванню;
- ♦ прагнення затвердити в житті дитячого колективу закони нормативної поведінки;
- ♦ відсутність гнучкості, віри в можливості гуманної педагогіки;
- ♦ переважання таких методів впливу як наказ, інструкція, догана, загроза.

Ліберальний:

- ♦ такий педагог слабо адаптується до педагогічної праці;
- ♦ неорганізованість, невпевненість у прийнятті рішень, відмова від вольових рішень;
- ♦ майже повне невтручання педагога в організацію виховного процесу;
- ♦ обмежується переконаннями, відсутність належної вимогливості.

Демократичний:

- ♦ найбільш сприятливий для освітньо-виховного процесу;
- ♦ висока культура педагогічного спілкування;
- ♦ інтерес до пізнання дитини (вивчення її нахилів, здібностей);
- ♦ вміє зрозуміти проблеми, настрої, прагнення і орієнтації вихованців;
- ♦ віддає перевагу таким методам, як заохочення, переконання, авансування особистості, заспокоїливі зауваження та ін.

Педагог у процесі навчальної діяльності завжди виробляє індивідуальний стиль спілкування з дітьми, а найчастіше обирає потрібний залежно від ситуації. Від обраного стилю поведінки часто залежить етика педагогічного спілкування і педагогічний такт.

Таким чином, поведінка дорослого в різноманітних ситуаціях дошкільного життя пов'язана з постійною динамікою і вибором оптимальних педагогічних рішень.

Важливою місією педагогічного колективу дошкільного навчального закладу є допомога сім'ї у визначенні стилю спілкування з дитиною у вирішенні питань морального виховання.

Виховання вольової поведінки дошкільників

Вікторія ДЬЯКОНОВА, вихователь-методист

*Все – із доброго чи злого –
Починається з малого.
Листя виросте з листочка,
З нитки витчеться сорочка,
Хліб – з маленької зернини,
Дощ – із чистої краплини,
А людське добро – з дитини!*

Як себе поводити з впертою, непокірною, деспотичною дитиною? Як уникати конфліктів, сварок, непорозуміть? Як заспокоїти та відволікти свою малечу? Такі питання хвилюють батьків. Перш за все, любіть свою дитину, приймайте її такою, яка вона є. Знаходьте компроміси, шукайте рішення, а ми спробуємо вам допомогти. Сьогодні поговоримо про виховання вольової поведінки дошкільника.

Вольова поведінка – це цілеспрямованість, самоконтроль поведінки, можливість утримуватися у разі необхідності від тих чи інших дій, тобто управління власною поведінкою.

Воля є важливим чинником морального розвитку особистості, основою свідомого дотримання правил поведінки, забезпечує вибір способу поведінки відповідно до загальнолюдських норм моралі, інколи навіть усупереч власним бажанням і потягам.

Моральність особистості є наслідком таких морально-вольових якостей, як самостійність, організованість, цілеспрямованість, наполегливість, дисциплінованість, сміливість.

Що таке самостійність? Кожен із батьків розуміє її по своєму. «Це вміння ставити перед собою завдання й розв'язувати їх самостійно», - скаже тато. «Це коли дитина робить щось без підказки дорослого», - зазначить мама. А хтось із батьків просто вважає, що бути самостійним – це вміти без допомоги дорослого тримати ложку, одягатися, зав'язувати шнурки.

А чи даємо ми можливість нашим дітям бути самостійними настільки, наскільки це вже можливо в їхньому віці?

Самостійність – це не тільки вміння робити щось без допомоги дорослого. Це ще й вміння робити щось нове, відкрити щось досі незвідане, робити сьогодні хоч трохи більше, ніж учора.

Як виховати в дитині самостійність?

- Не перевантажуйте малюка своєю опікою та контролем.
- Хваліть дитину за самостійні рішення.
- Радійте самостійності дитини.
- Не робіть за дитину те, що вона може зробити сама.
- Частіше говоріть дитині: ти можеш, ти вмієш, ти зробиш це сам...(а), тобі це під силу, у тебе вийде.

Особливо відповідальним для розвитку волі є період, під час якого формується самостійність дитини, яка намагається звільнитися з-під опіки дорослих, хоч і не володіє ще достатніми уміннями і навичками. Нав'язування волі дорослого у цей час може спричинити порушення поведінки дитини – негативізми. При переході від раннього до власне дошкільного віку найхарактернішими є такі прояви негативної поведінки:

1. Прагнення робити все навпаки.

Дитина ігнорує прохання дорослого лише тому, що її про це просили, навіть якщо вона й мала намір це робити. За такої ситуації дитина чинить наперекір не лише дорослому, а й собі. Що робити? Надамо вам декілька порад:

- Змініть тактику свого виховання. Забудьте про нескінчені «Не можна!». Нехай це слово буде мати відношення тільки до декількох речей.

- Навчіться прислухатися до свого чада. Заслужіть довіру і повагу малюка, щоб щось вимагати.

- Не кричіть на дитину, а тим більше, не бийте її. Спробуйте поговорити з малюком і разом з ним вирішити проблему.

- Дайте дитині особистий простір.

- Уникайте скандалів вдома.

- Висловлюйте частіше свою любов до дитини.

2. Упертість. Часто її плутають з наполегливістю. Свідченням упертості є домагання дитиною свого лише тому, що вона так хоче і не бажає змінити свого рішення. Треба пам'ятати, що вперта дитина зазвичай прагне про все дізнатися на власному досвіді, експериментально перевіряти все, про що їй кажуть. Тож якщо немає серйозної небезпеки для життя чи здоров'я дитини, варто дозволити їй отримати бажаний досвід, замість того, щоб намагатися контролювати її дії.

Не забувайте також, що вперта дитина частіше й інтенсивніше, ніж інші діти, випробуватиме вас на «міцність» - саме так вона вчиться, опановує світ. Частіше усміхайтесь, повсякчас нагадуйте собі про психологічні особливості вашої дитини і зберігайте спокій, аби запобігти хронічній нервовій втомі та погіршенню ваших взаємин.

Уперті діти часто вирізняються відчуттям справедливості, правильності того, що відбувається. Тож у деяких ситуаціях варто апелювати саме до цієї якості дитини, звернути увагу на об'єктивну необхідність щось робити. Не наказуйте їй, а доведіть до відома: «За розкладом світло вимикаємо о 21.00, якщо ти покvapишся до ліжка – матимемо час прочитати дві казки», або «У нашому домі домашні справи завершують перед вечірнім мультфільмом, тож склади, будь ласка, свої речі та іграшки».

Уперта дитина змалку прагне до самостійності, а також до контролювання речей і процесів навколо неї. Дозвольте їй взяти на себе стільки справ і видів діяльності, скільки можливо. Дайте їй змогу відчувати, що вона певною мірою незалежна і сама розпоряджається своїми справами – тоді у неї зменшиться потреба суперечити, ставати в

позу. До того ж у такий спосіб дитина привчатиметься до відповідальності.

Не змушуйте зранку її чистити зуби, натомість запитайте: «Що ти маєш ще зробити, перш ніж ми вирушимо до садочка?». Якщо дитина виглядає спантеличеною, нагадайте про «франковий чарівний список» - поїсти, почистити зуби, сходити в туалет, скласти рюкзак, а відтак підсумуйте: «Я бачу, що рюкзак ти вже склав, це чудово! То пригадай, що ще ти маєш зробити, окрім цього?».

Тож урахуйте, що вперта дитина орієнтується насамперед на свої відчуття, зокрема й тілесні, і діє відповідно до них. Дайте їй право розпоряджатися власним тілом, а конфліктні моменти перетворюйте на конструктивне опанування дитиною нового досвіду.

Надворі стало прохолодніше, а дитина не хоче надягати куртку. Зверніться до неї без суворості й тиску: «То ти не хочеш надягати куртку? Я свою точно надягну, бо на вулиці дуже холодно. Звісно, поки ти здорова і в безпеці, то можеш вирішувати сама, як для тебе ліпше. Але дивись – я не хочу повертатися додому, коли ти змерзнеш, тож пропоную зробити так: я покладу куртку в пакет, і якщо ти передумаєш – надягнеш її, добре?». Річ у тім, що вдома відчуття «кажуть» дитині, що їй тепло, тож нащо куртка? Утім вона собі не ворог і не мерзнутиме попри все. Якщо дитина розумітиме, що надягти куртку – не означає програти в конфлікті, «втрати обличчя», то на вулиці попросить вдягнути куртку одразу. У такий спосіб ви покажете дитині, що завжди варто бути відкритим до нової інформації (у цій ситуації – до відчуття холоду) і діяти відповідно.

Мабуть, нікому не подобається робити те, що наказують. А от для впертої дитини це взагалі нестерпно. Необхідність підкоритися волі іншого дитина сприймає як замах на свою цілісність, тож коли їй наказують, вона найчастіше «найжачується». Натомість, коли надають вибір – почувається господарем власної долі й охоче співпрацює з дорослим.

Тож частіше пропонуйте вашій впертій дитині вибір – звичайно, озвучуйте лише ті варіанти, які вас більш-менш влаштовують, і не ображайтеся, якщо дитина обере не найзручніший для вас варіант.

Якщо ви збираєтеся вийти з дитиною до крамниці, а вона захоплена грою і ніяк не хоче її припиняти, запропонуйте: «Ми планували піти по покупки, пам'ятаєш? То коли ти хочеш це зробити – зараз чи за 15 хвилин? Добре, тоді я поставлю на мобільному телефоні сигнал, який зазвучить за 15 хвилин, аби ми не прогавили час».

Коли дитина зробить свій вибір – підтвердіть вашу домовленість певними словами або жестами (наприклад, потисніть одне одному руку), аби вона відчула, що є вашим партнером у цій справі й має виконати свою частину домовленості.

Під час конфліктів давайте змогу вашій дитині зберегти власний погляд – не висміюйте те, що є для неї цінним, не вимагайте визнати, що вона неправа. Звичайно, ви можете – і маєте! – висувати дитині розумні, доцільні вимоги й спокійно наполягати на їх виконанні. Але за жодних обставин не слід змушувати дитину покірно погоджуватися з вашою правотою. Не забувайте – у ситуаціях, коли ваша дитина має робити те, що ви від неї хочете, вона також має право на власну думку та почуття щодо цього.

3. Непокірність. Проявляється як неслухняність, небажання підкорятися будь-кому. Дитина весь час обурюється тим, що пропонує і робить дорослий; категорично відмовляється виконувати те, що донедавна робила залюбки. Спробуємо розібратися саме в *причинах поведінки дитини?*

- Бажання дитини привернути увагу батьків.

- Втрата впевненості в собі.

- Боротьба за самоствердження в сім'ї.

- Помста дорослим за несправедливе ставлення.

Подумайте, що в вас не так, що ви робили неправильно, де допустили помилку. Покарати дитину найпростіше, але ж проблему це не вирішить. Ви зможете уникнути дитячих істерик тільки в тому випадку, якщо повністю зміните принципи виховання і докорінно переглянете свої

відносини в сім'ї. Зробіть дитину щасливою, і він ніколи не буде вередувати через дрібниці.

Як змусити дитину слухатися?

Правила у вихованні дітей:

- Не маніпулюйте потребою дитини у вашій любові.

- Не будьте занадто суворими.

- Не нав'язуйте дітям свої ідеї.

- Не вимагайте занадто великих досягнень.

- Не потурайте у всьому.

- Навчіть дитину поважати старших і допомагати близьким.

- Не переживайте з приводу своєї фінансової неспроможності.

Головне правило, як зберегти гармонію в сім'ї – піклуйтеся один про одного, намагайтеся наповнити кожен свій день посмішками, і тоді капризів і плачу просто не залишиться місця у вашому домі.

4. Самовілля (свавілья). Реалізується в домаганнях самостійності, прагненні робити все самому відмовляючись від допомоги дорослого. Така налаштованість нерідко породжує конфлікти, агресивну, бунтівну поведінку, сварки, категоричне неприйняття, ображення старших, ламання іграшок.

6 порад, як боротися з дитячою агресією:

- Замість того щоб у черговий раз взяти в руки ремінь (чого взагалі неварто робити), потрібно зібратися і підійти до дитини з наміром пояснити їй, що вона зробила неправильно і чому. Можливо, вона просто ще не знає про те, що так робити не можна. Тому їй треба все розповісти в доступній для неї формі.

- Наступний крок – це вибір легшого методу покарання, якщо так можна сказати. Наприклад, відтепер при кожному поганому вчинку ви садитимете її на стільчик хвилин на 5-10, це змусить її посидіти трохи, заспокоїтися і обдумати свої дії. Однак тут є важлива умова: обраний метод необхідно повторювати регулярно при будь-якій неслухняності, так дитина запам'ятає і зрозуміє, що якщо вона зробить щось не так, то замість гри сидітиме на одному місці.

- Запам'ятайте, що лаяти малюка через тривалий час, або взагалі на наступний день після того, як він щось накоїв, - це марна трата часу. Все треба робити вчасно, а ще краще одразу. Оскільки з часом він просто забуде, що ж він такого зробив, що мама знову незадоволена.

- Вчіть малюка справлятися зі своїм гнівом іншими методами. Наприклад, замість того щоб вдарити дівчину, яка відібрала у нього машинку, необхідно радити, щоб він просто сказав: «Машо, я сердитий на тебе, бо ти забрала мою машинку», або щось подібне. Можна запропонувати малюку намалювати свою злість, або дати дитині порвати лист паперу....

- Розкидання іграшок теж можна віднести до дитячої агресії, особливо, якщо вони летять на підлогу через те, що дитина розлютилася. А тому це теж не бажано випускати з уваги й одразу ж учити її збирати їх і прибирати на місце. Непогано навчити дитину такому почуттю, як співчуття. Наприклад, впала іграшка, значить потрібно їй сказати, що іграшка тепер плаче, адже їй боляче і треба її взяти на ручки (звісно, метод підходить тільки для найменших). Або пояснити дитині, якщо ти так погано поводиш себе зі своїми іграшками, то давай віддамо їх іншим дітям, які будуть їх оберігати.

- Не забувайте хвалити своїх дітей. Треба вміти висловлювати свою подяку, хвалити малюка, говорити йому, що він хороший і здатний на дуже багато хорошого. Таким чином, він почне думати про себе добре замість того, щоб вважати себе «поганим і неслухняним».

5. Деспотизм. Свідченням його є крайня свавільність, ігнорування інтересів інших. Найчастіше проявляється у взаємодії з рідними, особливо в сім'ях, у яких виховується одна дитина. Якщо в сім'ї кілька дітей, то деспотичні реакції проявляються як ревності: малюк кричить, тупотить, штовхається, відбирає іграшки.

Порада: Не піддавайтеся на маніпуляції. І в той же час намагайтеся приділяти більше уваги дітям. Вони повинні усвідомити, що батьківську увагу можна отримати і без скандалів і істерик.

Усі ці явища спричинені зломом попередніх і становленням нових якостей особистості дитини. У зв'язку з недостатньою розвиненістю вольової сфери дитині не просто адекватно виконувати вимогу, пораду дорослого, переборювати труднощі, досягати мети.

У цей найвідповідальніший період виховання вольової поведінки дитини батьки не завжди можуть обрати доцільні способи педагогічного впливу, розібратися в суті та причинах негативізмів. Вони схильні вважати такі прояви спадковими якостями характеру або ознаками віку, які дитина має неминуче подолати. Іноді настирливе домагання дитини задовольнити свої вимоги розглядають як показник сформованої волі та майбутньої сили характеру. Такий погляд є не лише наслідком педагогічної неграмотності батьків, а і їхнього бажання бачити свою дитину кращою, досконалішою. Насправді впертість, примхи свідчать не про сильну, а про слабку волю, порушення розвитку вольової сфери дитини.

Формуванню вольової поведінки дитини сприяють такі педагогічні умови:

- поступове посилення вимог до дитини, сприяння досягненню нею успіху в діяльності;

- заохочення прагнення і готовності дитини виявляти самостійність та ініціативу;

- поступовий перехід від завдань, пов'язаних із виконанням вимог дорослого за його прямими інструкціями, до творчих завдань за власним бажанням дитини;

- створення умов для реалізації провідної позиції дитини у творчій діяльності й на заняттях.

Головним методом виховання вольової поведінки дітей раннього віку є постановка перед ними розумних вимог у різних формах (вимога-довіра, вимога-прохання, вимога-порада), мотивування їх, що забезпечує розвиток усвідомленості. Психологи радять використовувати вправління дитини у вольових діях, влаштовуючи ігри з правилами, особливо з правилами-заборами, коли гравцеві слід докласти вольових зусиль, щоб не порушити їх.

Настрої бувають різні – сумні, веселі і капризні

Людмила ЯЦЕНКО, практичний психолог

Кожний дорослий хоче, щоб його дитина виросла спокійною, врівноваженою, задоволеною життям та щасливою людиною. Якщо з дитинства малюка навчити керувати власними емоціями, позитивно мислити і сприймати довкілля, він буде більш підготовлений до дорослого життя, до того, щоб безболісно вирішувати свої життєві питання. Світ емоцій людини – різнобарвний та загадковий, саме через нього дитина пізнає реальність, вчиться розуміти власний стан та стан і настроїв людей, що її оточують. Від того, який у дитини емоційний стан, залежить її світосприйняття та здатність об'єктивно оцінювати власні можливості та вчинки. Досвід негативної поведінки дитини може призвести до замкнутості, відчуження та інших небажаних наслідків. Тому важливо вже з дошкільного віку прищеплювати малюкам позитивне налаштування на світ, що оточує, вміння знижувати своє емоційне напруження задля полегшення процесу соціалізації дошкільника в групі однолітків та здорових відносин з ними.

Пропонуємо вашій увазі конспект інтегрованого заняття для дітей старшого дошкільного віку, підготовка та проведення якого буде відкриттям не лише для дітей, а й для самого психолога.

Мета: продовжувати знайомити дітей з поняттями «емоції» та «настроїв»; вчити розуміти власні почуття; розвивати вміння спостерігати, аналізувати; коригувати психоемоційний стан дитини за допомогою певних кольорів: створювати позитивний настрій, знижувати емоційне напруження; розвивати неординарне мислення, фантазію, виховувати оптимістичний погляд на життя.

Хід заняття

Ритуал привітання

Діти стоять в колі.

Вранці вийшли ми на ганок
І сказали: «Добрий ранок» -
Сонцю, полю і травичці,
Добрим людям, тихій річці.

Добрий ранок, світе мій,
Мирний, чистий, голубий!

Психолог. Ось ми з вами і привіталися, і я одразу бачу на ваших обличчях посмішки. Так вітайтеся завжди і тоді й у вас, й у тих, с ким ви вітаєтеся буде радісно на душі, бо привітання – то побажання добра. Діти, сьогодні я хочу розказати вам одну з моїх улюблених казок я принесла в дитячий садок книжку, яку мені читала мама, коли я була такою ж маленькою, як ви. Хочете її послухати? (*діти сідають на стільці*).

Психолог. (*бере на столі книгу, дивується*). Це ж не та книжка. Нічого не розумію. Вчора ввечері я приготувала збірку казок, а де ж вона поділася? Замість неї ось ця (*читає*) «Чарівна книга настроїв». Ну що ж, раз трапилося таке диво, давайте відкриємо цю книгу.

Психолог. Кожен без сумніву знає, що настрої різні бувають.

Іноді нам весело, але буває й сумно.

Хочеться пострибати, й поводитись розумно.

Та дітлахам потрібно знати,

Що не можна довго сумувати!

Я відкрию вам один секрет.

Виявляється, кожен настрій має свій колір, а ця книга нам допоможе. Давайте перегорнемо її сторінки, й спробуємо про все дізнатися більш докладно.

Жовта сторінка.

Жовта сторінка – пісочна країна,

З піском любить гратися кожна дитина.

Сторінка психолога

Діти підходять до пісочниці. Психолог пропонує дітям уявити, що зараз літо й вони знаходяться на березі моря, а довкола багато теплого піску. Далі діти разом з психологом малюють пальчиком по піску те, що буває жовтого кольору (сонце, квітку, лимон, яблуко, курчатко тощо).

Психолог. А тепер давайте намалюємо пальчиком ваші сліди, ніби ви пробігли по піску босими ніжками. Що ви уявляєте в долоньках? (*тепло*)

Психолог. Чи згодні ви зі мною, що жовтий колір має веселий настрій? А коли у вас веселий настрій, що хочеться робити? А мені хочеться посміхатися й радіти всьому.

Блакитна сторінка

Ця сторінка, друзі, блакитна,
Хоч трішки холодна, та дуже привітна.

Психолог. Блакитний – колір здивування. Що вас дивує? А я теж хочу вас здивувати (*підводить до столу, на якому знаходяться різнокольорові крижинки. Пропонує доторкнутися до них. Які крижинки (холодні,*

слизькі, гладенькі, а ще вони казкові, бо різнокольорові).

Психолог. У кожної крижинки є свій будиночок. Давайте розкладемо їх по місцях. Але це можна зробити лише відгадавши загадки.

1. Є цей колір у яйці,
Є у кислому лимоні,
У кожному стиглیم колоску,
В сонці, в сирі і в піску. (*Жовтий колір*)
2. Із жабою він скаче,
З крокодилом плаче,
Із травою він росте,
Але тільки не цвіте. (*Зелений*)
3. Сніг, сметана й молоко,
В синім небі хмари.
Хоч не схожі речі ці,
Але мають колір свій. (*Білий*)
4. Кожен апельсин такий,
Схожий також мандарин,
Він наявний на лисиці
І на білці в колесі. (*Жовтогарячий*)
5. Колір цей - в волошках в полі,
У дощу на парасолі,
Він в очах у немовляти,
У криниці біля хати. (*Блакитний*)

Червона сторінка

Колір червоний нас бадьорить,
Піднімає настрій вмиль!

Психолог. Я пропоную вам трішечки побешкетувати, попустувати й порухатися.

Весела фізхвилинка.

Психолог. Послухайте, як б'ється ваше сердечко.

Діти. Серце б'ється сильніше, швидше.

Психолог. Правильно, адже червоний колір викликає піднесення, бадьорий, активний настрій – хочеться стрибати, бігати, грати в рухливі ігри. Але для того, щоб працювати далі ми повинні заспокоїтися.

Зелена сторінка

Сторінка зелена – квітуча весна,
Нас до роботи кличе вона.

Психолог. Зелений – колір спокою. Що хочеться робити, коли настрій спокійний? *(послухати цікаву казку, подивитися у вікно, погуляти на вулиці, подивитися цікавий мультик, подивитися як по небу пливуть неквапливі хмари).* А ще хочеться пограти з друзями. То ж я вам пропоную пограти в гру.

Гра «Логічний ланцюжок»

Дітям пропонується набір предметних картинок, не пов'язаних за змістом одна з одною (наприклад: молоко, цукерки, троянда, морозиво тощо). Малюки повинні поєднати попередню картинку з наступною, при цьому озвучує, як вони можуть бути пов'язані.

Психолог. Послухайте тепер своє сердечко. Як воно б'ється? *(спокійно, тихо, розмірено).* Отже зелений – колір спокійних, зрівноважених, доброзичливих людей.

Різнокольорова сторінка

Яка ця сторінка красива, весела,
Яскрава, барвиста, ніби веселка.

Психолог. Діти, я не можу зрозуміти, чому ця сторінка така різнокольорова. Як ви гадаєте *(відповіді дітей)*. А я думаю, це тому, що протягом дня у людини декілька разів може змінюватися настрій. Як ми можемо здогадатися, подивившись на людину, який у неї настрій *(поза, обличчя)*. Так, а наші обличчя показують емоції. Я пропоную вам підійти до дзеркала й показати емоції, які ви відчуваєте під час тих, чи інших подій, які з вами трапляються. А я спробую відгадати, яку емоцію ви покажете.

Вправа «Незакінчені речення».

Коли я хворію, я ... (сумую)

Коли в мене День народження, я ... (радію)

Коли я займаюся на занятті, я ... (спокійний)

Якщо по телевізору показують страшний мультик, я... (лякаюся)

Коли мене обіймає матуся, я... (задоволений, радію)

Якщо я побачу на вулиці слона, я... (здивуюся)

Чорна сторінка

Ой, подивіться, сторінка ця дивна,
Чорна, плямиста й не зовсім чарівна.

Психолог. Якись незрозумілі плями чорного кольору. Можливо ці плями хочуть зіпсувати нам настрій, адже чорний – це колір суму, поганого настрою. Діти, ви хочете закінчити наше заняття сумними? А що ви робите вдома, в групі, щоб його покращити? (відповіді дітей).

А я люблю, коли в мене поганий настрій, одягнути щось красиве, різнокольорове й зустрітися з друзями. Давайте і ми прикрасимо наші клякси, розвеселим їх, зробимо більш привабливими, радісними, й зробимо так, щоб вони зустрілися.

Клякси мають різну форму. Дітям пропонуються кольорові намистинки, наліпки, бантики, смайлики тощо, якими вони прикрашають клякси. Всі разом складають загальне пано, відшукуючи за формою місце кожної клякси.

Психолог. Що відбулося з вашими кляксами? Мені здається, що вони стали добрими, веселими й дуже раді, що придбали таких друзів, як ви. А головне немає чорного кольору й поганого настрою.

Сторінка подарунків

Дуже приємна сторінка наступна -
Бо там подарунків у нас ціла купа!

Психолог дарує дітям подарунки – чарівні олівці, які допоможуть розфарбувати поганий настрій.

Психолог. Ось ми з вами й перегорнули останню сторінку нашої книги настроїв й прийшов, на жаль, час прощатися. Скажіть мені, якого кольору зараз ваш настрій і чому? Я рада, що у вас такий настрій і ми можемо поділитися ним з друзями і з нашими гостями. Давайте повернемося до них, посміхнемося і помахаємо рукою.

Ритуал прощання.

Станьмо разом всі у коло,
Скільки друзів – глянь навколо!
Ми сьогодні молодці,
Працювали від душі.

Моральне виховання дітей від шести до семи років

Тамара ГАВРИЛОВА, вихователь

Підтверджено, що молодший шкільний вік - це вік, в якому закладаються першооснови морального усвідомлення власних дій та поведінки і який характеризується такими позитивними рисами, як чуйність, безпосередність, довіра, зацікавленість. Молодший школяр здатний виражати турботу не тільки на рівні емоцій, а й вчинками. Для учнів даного віку провідними є такі якості та уявлення, як ввічливість, доброзичливість, милосердя, взаємодопомога, щедрість, гостинність, чемність, увага до інших, повага до старших, тобто визначальні риси українського національного характеру. Пріоритетним для молодших школярів є виховання на кращих традиціях сім'ї, свого роду, краю.

Психологічна готовність до школи припускає певний рівень морального розвитку. Шестирічні діти вже досить самостійні. Вони можуть обходитися без батьків, коли беруть участь у якому-небудь виді діяльності. Рівень розвитку довільних дій дозволяє їм керувати своєю поведінкою, зважаючи на відомі норми й правила. Емоційність лишається віковою особливістю, але діти вже здатні регулювати свою поведінку, переборювати свої емоції. У цьому віці продовжують розвиватися ті риси й особливості морального образу дитини, які намітилися раніше. До 7 років розважливості уже починає переважати над імпульсивністю, але перебороти її дитині ще дуже важко. Діти подавляють бажання не тільки у зв'язку з нагородою, заохоченням, але й у зв'язку з моральними принципами. Значно частіше починають діяти заради своєї команди. Значну роль при цьому відіграють самолюбство, суперництво. Цікава дія мотивів успіху й невдачі. На сьомому році життя неуспіх може стати побудником активності як прояву самолюбства.

У цей період значно розвивається почуття обов'язку, зростає потреба в спілкуванні. Діти частіше проявляють ініціативу: вносять пропозиції у ході колективної діяльності; здійснюють керівництво діями партнерів (розпорядження, прохання; вираження згоди або незгоди з діями товариша). У спілкуванні дітей проявляється різка диференціація між дітьми різної статі. Хлопчики здебільшого воліють спілкуватися із хлопчиками, а дівчатка – з дівчатками. Останні частіше відчувають задоволення від спілкування. Дівчатка одержують більше позитивних оцінок (добра,

чесна), ніж негативних (жадібна, зла). Не тільки дівчатка негативно оцінюють хлопчиків, але й самі хлопчики нерідко негативно ставляться одне до одного. Таким чином, становище дівчаток у системі міжособистісних взаємин трохи вище, ніж хлопчиків. Не можна не враховувати те, що хлопчики частіше одержують негативні оцінки: вони більш рухливі, забіякуваті, граються у далеко не спокійні ігри. Дівчатка значно спокійніші, дисципліновані, слухняні.

Тому свою роботу намагаюся планувати із хлопчиками так, щоб усунути перекіс у бік негативних оцінок хлопчиків, організовуючи рухливі ігри, яким вони надають перевагу, та інші види активної діяльності та давати їм можливість проявляти свої сильні сторони, наприклад, влаштовувати привабливі для них ігри пізнавального характеру. Але й граємо в спільні ігри, де й хлопчики, і дівчатка можуть бути оцінені позитивно.

Діти цього віку вже вміють давати обґрунтовану оцінку поведінці одне одного. Тому будь-які колективні заняття (бесіда, гра, праця, естетична діяльність) обговорюємо за активної участі дітей: наскільки злагоджено й дружно вони діяли; чи могли домовитися, якщо виникали труднощі, як переборювали їх; допомагали одне одному чи ні. У процесі колективних занять виділяю дитину-організатора, лідера, що своїм авторитетом вносить спокійний, доброзичливий тон у взаємини дітей.

У повсякденному житті дітей продовжую привчати та поглиблювати їх знання про такі моральні категорії, як доброта, вдячність, доброзичливість, щирість. Для цього граємо в дидактичні ігри.

Наприклад: **«Дерево доброти»**. На аркуші намальоване дерево без листя. Пропоную дітям заплющити очі і подумати про добрих людей, яких вони знають, узяти стільки ж зелених листочків і прикріпити їх на гілля. Також можна запитати, скільки добрих справ зробила дитина і т. д. Якщо гра проводиться взимку, сказати: «Як багато добрих людей на світі, навіть наше дерево Доброти взимку зазеленіло».

«Скарбничка добрих справ». Гра полягає в вирізанні з кольорового паперу квадратиків, кружечків або інших форм, цікавих дитині. Це можуть бути і фігурки тварин. Коли дитина зробить хороший вчинок, він повинен буде покласти в «скарбничку» одну форму. Ця гра стане мотивом для здійснення добрих вчинків.

Колективна гра «Компліменти».

Діти повинні сісти в коло і взяти один одного за руки. Кожен по черзі говорить приємне слово своєму сусідові, на що той повинен подякувати товаришу. Якщо дитина не може підібрати слова, дорослому варто допомогти йому в цьому.

Не забуваємо про ввічливі слова, які допомагають підтримати доброзичливість у взаєминах дітей. Прагну до того, щоб діти не ставилися до цих слів, як до простої формальності. Значну допомогу в подоланні цієї проблеми надають етичні бесіди: «Ввічливий і чемний – усім приємний», «Хто вміє допомагати дорослим?», «Гарний товариш» та інші.

За допомогою бесід, творів художньої літератури, мистецтва, фольклору доводжу до свідомості дітей думку про те, що ставлення до людей проявляється через ставлення до речей, праці. Так, якщо вона не прибирає за собою іграшки, не кладе на місце взуття, одяг, виходить, що за неї це повинен зробити хтось інший.

Отже, замість турботи про дорослих дитина додає їм зайвого клопоту. Недбале поводження з речами говорить і про те, що дитина не цінує працю дорослих – і тих, хто зробив цю річ, і тих, хто купив її, заробивши гроші.

Значне місце в роботі з дошкільниками займає підготовка їх до школи. Важливо сформувати в дітей позитивне ставлення до школи, навчання, навчити адаптуватися в новій обстановці; підготувати до сприйняття певних взаємин із учителем, до спілкування з однокласниками, освоєння позиції учня.

Формування прагнення вчитися пов'язане з усвідомленням серйозності майбутніх обов'язків, з розвитком уявлень про обов'язок.

Можна провести з дітьми гру «Сумка школяра». Пропоную дітям перелічити необхідні школяреві речі. Названі речі викладаю з портфеля, потім дістаю предмети не названі дітьми. Діти визначають їхнє призначення.

Важливо виховувати дбайливе ставлення до книги. Інтересу до книги ми приділяємо особливу увагу. Можна організувати заняття «Моя улюблена книга», на якому кожна дитина показує свою улюблену книгу; розповідає, чому вона їй подобається, пояснює, що зображено на ілюстраціях. Гра-заняття «Книжковий лікар» дає можливість показати, як і з чийої вини «хворіють» книги, чим їм можна допомогти.

Ігри «в школу» також допомагають дітям психологічно підготуватися до шкільних уроків. У початковій школі дитина починає набувати певні знання. Але не варто забувати і про те, що в ньому вже сформовані деякі риси характеру, які потрібно розвивати і направляти в потрібне русло.

Взаємовідносини дитини з однолітками - необхідний розвиток для його морального розвитку. Саме в школі продовжує закладатися моральне обличчя школяра. У спільній діяльності з однокласниками у дитини розвивається вміння допомогти ближньому, правильно

відреагувати на вимоги і поставити їх самому, пережити разом всі невдачі і випробувати радість від успіху. В іншому випадку сформується особистість пихата, егоїстична і заздрісна.

Будь-яке колективне завдання є приводом для повторення правил організованої діяльності, що формує товариські взаємини. Будь-які відступи від прийнятих норм у даному віці можуть усуватися самими дітьми. Школяру необхідно спілкування з однолітками. Лише так у нього з'явиться товариш, з яким можна обговорити шкільні питання. Товариш - для нього друг, з яким він хоче спілкуватися.

Словесне обґрунтування дітьми норм поведінки, використання узагальненого правила як вимоги колективу до учасника загальної роботи – все це говорить про новий щабель розвитку моральної свідомості дошкільників, рух до формування само-свідомості, колективізму.

Конспект заняття «Що говориш, те й маєш»

Олена СТЕПАНЕНКО, вихователь

Розвивати духовний потенціал дітей - це формувати вміння любити, бо саме любов є основою духовного розвитку людини. Прагнучи розвивати це почуття в наших малюків, ми маємо постійно пам'ятати, що надзвичайно велику роль у цьому відіграє слово.

Мета: формувати вміння граматично правильно будувати прості та складні речення; переконати дітей у справедливості вислову «Що говориш, те й маєш»; повторити вивчені вірші, прислів'я про доброту. Виховувати чуйність, доброту, доброзичливість, почуття взаємоповаги.

Хід заняття:

Вихователь:

- Коли я вранці вмиваюся, то промовляю:

«Водичка, водичка, умий моє личко,
Щоб щічки рум'яніли, щоб очка ясніли».

(Пояснюю «Щоб щічки рум'яніли»- це щоб бути здоровою, «Щоб очка ясніли» - щоб бути веселою та щасливою)

- Давайте будемо вчитися вмиватися, промовляючи цей віршик, аби так воно й сталося.

(Діти виконують рухи й промовляють слова потішки)

Вихователь:

- Молодці, треба пам'ятати: «Що говориш, те й маєш».

Дитина:

Стала вранці я на ганок
І сказала: «Добрий ранок!»
Сонцю, полю і травиці.
Добрим людям, тихій річці.
- «Добрий ранок, світе мій,
Мирний чистий, голубий».

Вихователь:

- До кого Соня привіталася вранці?

(Відповідь дітей)

- Так, привітала новий день, сонечко, поле, травичку, чистий прозорий ранок. І тому у неї так добре, так тепло на серці. Тож давайте привітаймо один одного, щоб у вас було тепло і радісно на душі, бо привітання - то побажання добра. «Що говориш, те й маєш!»

(Діти вітають один одного)

Вихователь:

- Діти, добрі, чарівні слова впливають на наш настрій, поведінку, ставлення одне до одного. А чи знаєте ви прислів'я про доброту?

Діти:

«Добре слово лікує, недобре-руйнує»
«Добро завжди перемагає зло»
«Добро роби-добро й буде»
«Від теплого слова й лід розтає»
«Гостре словечко коле сердечко»
«Легке слово ключ до серця»
«Чемна дитина-гордість родини».

Вихователь:

- Молодці! А зараз, діти, я запрошую вас на фізхвилинку «Усім добра я побажаю»:

«Всім добра я побажаю:

(Діти стають прямо, руки на поясі)

Полю хлібному-врожаю.

(Розводять руки в сторони, показуючи ширину поля)

Пташенятку –підростати.

Ще й навчитися літати.

(Легкий біг на місці із змахуванням руками)

Киці – щоб мишей ловила

І без діла не сиділа.

(Пригинаються та йдуть навшипінках, м'якою ходую)

Псу, щоб нас охороняв-

Пильно дім сторожував.

(Присідають, упор на долоні, повороти головою вліво-вправо)

А малятком - нашим дітям-

Побажаю я дружити,

Добре, в злагоді всім гратись,

Тільки гарному навчатись.

(Діти беруться за руки і стають у коло, під музику ведуть хоровод)

Вихователь:

- «Що говориш те й маєш».

(За дверима хтось свариться, вихователь виходить і заводить до групи двох дітей Олю і Рому)

Вихователь:

- Ви чого сваритесь?

Оля:

- Ми знайшли пакунок, на ньому написано, що цей пакунок для дітей групи «Незабудка» дитсадка «Ромашка». А Рома хотів розпакувати і подивитися, що там. А я кажу, що треба цей пакунок віддати.

Рома:

- Цей пакунок знайшли ми, тому він наш.

Вихователь:

- Рома, пакунок, мабуть, по дорозі в дитсадок загубив поштар, не можна брати чужі речі.

- Добре, не сваріться. Давайте подивимось, що ж там.

(В пакунку квітка і лист, в якому було написано, що це не проста квітка, а чарівна. «Квітка примирення»)

Вихователь:

- Діти, давайте помиримо наших гостей, Олю і Рому. Ставайте всі в коло й передавайте квітку один одному, промовляючи мирилку:

Мир-миром,
Пироги з сиром,
Варенички в маслі,
Та й помиримось.

(Діти обнімаються. Вихователь пропонує поставити «Квітку примирення» на видне місце в групі, щоб вона нагадувала дітям про те, як важливо вміти пробачити одне одного й не ображатися, при цьому казати добрі та ласкаві слова «Що говориш ти й маєш»)

Вихователь:

- А зараз ми з вами трошки відпочинемо.

Вправа-релаксація «Подаруй любов».

Діти стають у коло. Посміхаються одне одному. Починає лунати музика. Діти беруться за руки. Коли затихає музика кожен шукає собі пару і дарує сердечко одне одному.

Вихователь:

- Добре тому у світі жити,
Хто шанує батько й неньку,
Хто навчився всіх любити,
Хоч і зовсім ще маленький.
Хто усім допомагає,
Розвиває своє вміння
Той опіку в Бога має
І його благословіння.

Конспект заняття «Що таке щастя?»

Світлана ОБАДІНА, вихователь

*Деся далеко за морями,
За дрімучими лісами,
Квітку Щастя я знайшла,
І всім радість принесла.
Бо ця квітка чарівна,
І красива й запашина,
Всі бажання наші враз,
Виконає й прозапас.
Кравчук А.Г.*

Що таке щастя? Це вічне питання, на яке кожен шукає власної відповіді. Напевно, щастя — це відчуття потрібності і розвитку. Коли ти рухаєшся вперед у цьому житті, а поряд із тобою близькі та друзі, — це щастя. Вміння спілкуватися і робити інших щасливими, вміння жити в гармонії із собою — це той добрий ґрунт, на якому квітка щастя виростає якнайкраще.

Для кожної людини слово «щастя» має своє значення, пов'язане з тим, як складається його життя. Що таке щастя та як його досягти? Нам, дорослим, необхідно донести до розуміння дітей, що бути щасливим можна від елементарного, навіть побачивши: яскраве сонечко, гарного метелика, матусину посмішку та важливо, щоб кожна дитина, на запитання: «Ти щасливий?», не замислюючись відповіла б «Так!».

Людина створена для щастя!

Мета: познайомити дітей з поняттям «щастя», поширювати уявлення дітей про «щастя», його багатогранність; формувати у дошкільників духовно-моральні цінності; розвивати мову, збагачувати словник, вміння розуміти емоції інших людей; виховувати прагнення чинити добрі вчинки, почуття доброти до ближнього.

Матеріал: проектор, екран, ноутбук, мультфільм «Як віслюк щастя шукав», відео презентація «Коли ми щасливі?», картинки на кожну дитину до д/г «Веселка щастя», «Чарівна торбинка», паперовий «птах щастя», деталі до конструювання «птаха щастя» на кожну дитину.

Хід заняття

Вихователь: Діти, у мене сьогодні дуже гарний настрій, тому хочу з вами якимось незвичайно привітатися. Ми можемо привітатися долоньками, посміхнутися, доторкнутися одне до одного щічкою або носиками, кивнути головою. Давайте привітаємося...

«Привітання»

(Чути звук Skure та на екрані з'являється Вінні Пух. Він вітає усіх з приходом весни і бажає здоров'я та щастя)

Вихователь: Діти, хто це був? З якого мультфільму? А що він нам усім побажав? А що таке «щастя»?

Вихователь: Щоб дізнатися, що таке «щастя», я пропоную разом з віслюком відправитися на пошуки щастя.

(перегляд мультфільму «Як віслюк щастя шукав»)

Вихователь: Так що було щастям для кізочки? (вівці, гуся). А чому дівчинка Маша назвала віслюка, вівцю і кізочку «- Ви моє щастя»?

Вихователь: Діти, щастя – це можливість допомагати усім, хто цього потребує. Ми робимо їх щасливими і від цього самі стаємо щасливими. Щастя – це коли ваші рідні з вами, коли вони не хворіють, коли сяє

сонечко, іде дощик, з'являється на небі веселка, це коли у вас свято, коли дарують нову іграшку... Щастя – це таке почуття, від якого вам радісно, весело, добре, але ми можемо ще і показати своє щастя рухами.

Фізхвилинка «Що таке щастя?»

(Вихователь читає вірш, діти виконують відповідні рухи)

Що таке щастя?

Щастя – це сонце, що всіх зігріває,
Теплий струмок і легкий вітерець.
Щастя – це діти, що весело грають,
Голосно разом співають пісень.
Щастя – це міцні, таткові руки,
Що піднімають угору мене,
Мамина посмішка, що сонечком сяє.
Щастя, коли це у мене все є.

Вихователь: Діти, так що таке щастя?

А ще я пропоную вам переглянути фільм «Коли ми щасливі?», де ви зможете побачити, від чого можна бути щасливим.

(Перегляд відео презентації «Коли ми щасливі?». Під час перегляду діти розбирають подані ситуації: «татко і мама цілують донечку», «діти святкують день народження», «хлопчик образив дівчинку», «великий торт», «яскраві метелики», «дід Мороз дарує подарунки», «хлопчик націлівся з рогатки на пташок», «веселка», «смачна їжа на столі»)

Д/г «Веселка щастя»

Вихователь: Ви тепер знаєте, що значить бути щасливим, а ще щастя дуже схоже на різнокольорову веселку. Ось вона. В неї багато яскравих кольорів. Зараз кожний з вас обере яскраву смужку на веселці. А тепер виберіть у себе на столах картинки, на яких щасливі люди та розташуйте їх на кольорових стрічках веселки.

Вихователь: Молодці, гарна веселка у нас вийшла. Подивіться, діти, у мене є «чарівна торбинка» і зараз ми наповнимо її щастям, покладемо туди саме важливе. Я почну.

- Я кладу в торбинку посмішку. (діти можуть класти: морозиво, цукерки, котика, промінчик, море...)

Д/Г «Чарівна торбинка»

Вихователь: Торбинку ми наповнили, тепер ми її повісимо у нашій спальній кімнаті і вам завжди будуть снитися добрі, яскраві, радісні сни. Діти, а ви б хотіли, щоб в ваших родинях, домівках завжди було щастя? Для цього ми зробимо ось такого «птаха щастя». Його вважають оберегом. Птаха робили і вішали у хаті на самому помітному місці і він захищав дім, родину від усього лихого, а випускав лише добре, світле.

Практична робота дітей. Конструювання «Птаха щастя».

Вихователь: Молодці, гарних птахів ви зробили. Їх ви заберете додому, повісите на самому помітному місці і вони будуть охороняти від бід вашу родину, ваше житло. На цьому наше заняття закінчується.

Я бажаю вам усім щастя, щоб ви завжди сміялися, раділи і щоб всі, хто навколо вас, теж були щасливими. Давайте ми побажемо одне одному щастя.

*Д/г «Бажаю щастя»
(діти по черзі протягують руки сусіду і кажуть: «Я бажаю тобі щастя», «Дякую» та передають побажання наступній дитині)*

Толерантне ставлення до дітей з особливими освітніми потребами

Ірина ЗУБРИЦЬКА, вчитель-дефектолог

Важливим показником розвитку суспільства є гуманне, толерантне, турботливе й милосердне ставлення до дітей з особливими освітніми потребами, які не мають змоги вести повноцінне життя. У нашій країні, як і в усьому світі, з різних причин зростає кількість дітей із відхиленнями у розвитку. Останнім часом міжнародна спільнота запропонувала використовувати для дітей із психофізичними порушеннями термін «діти з особливими освітніми потребами», який стосується однаковою мірою як інвалідності у важкій формі, так і середніх за ступенями порушень.

Діти з особливими потребами потребують не особливого піклування, не особливої освіти, а такого піклування й такої освіти, яку мають усі інші діти. Саме фокус на індивідуальному забезпеченні «особливих» потреб веде до медичної, а не соціальної моделі розуміння неповноцінності, яка зараз набуває все більшого поширення у світі.

У нашому навчальному закладі педагогами створені умови, щоб кожна дитина почувала себе комфортно, незалежно від її індивідуальних, психофізіологічних особливостей, здібностей і нахилів.

Сьогодні важливим є усвідомлення того, що всі діти, незалежно від стану їхнього здоров'я та фізіологічних особливостей можуть і повинні мати рівний доступ до якісної освіти, а **особливо до звичайного, повноцінного людського спілкування.**

Діти з особливими потребами, насамперед, є дітьми. Дорослі мають бути толерантними і не повинні говорити про дітей, використовуючи терміни, якими користуються медичні працівники. Толерантність (від лат. *tolerantia* – терпіння) – терпимість. Ярлик інвалідності – не більше ніж медичний діагноз.

Коли ми розуміємо значення слів і те, як неправильно вони використовуються, ми усвідомлюємо, що це лише верхівка айсбергу. Називаючи людей з особливими потребами за їхнім медичним діагнозом, ми знецінюємо їх як людей. Знецінюючи інших, ми тим самим знецінюємо й себе.

Слід вчити дітей поважати гідність однолітків з особливими потребами. Демонструйте дітям позитивну соціальну поведінку. Якщо дорослі ставитимуться до всіх дітей з повагою, то діти діятимуть аналогічно. Якщо ж вони бачитимуть грубе

або неухвалене ставлення до дітей з особливими освітніми потребами, ймовірно, що вони наслідуватимуть це під час взаємодії з ними. Вчинки говорять більше за слова. Будь-які дії дорослих не лишаться непоміченими й вплинуть на дітей.

Заохочуйте дітей до співробітництва й взаємного обміну послугами. Вчіть дітей обмінюватися послугами. Це має бути взаємний, а не односторонній процес. Діти з особливими потребами мають не лише отримувати допомогу, а й надавати її іншим.

Дайте дітям зрозуміти, що допомога має бути доречною. Вчителі та вихователі інклюзивних закладів часто стикаються з проблемою, коли діти з типовим розвитком намагаються все робити замість своїх товаришів з особливими потребами, їхнє бажання зрозуміле, але така надмірна допомога може призвести до нездорової залежності та нерівності в партнерських стосунках. Необхідно уважно стежити за поведінкою та сигналами дітей з особливими потребами. У багатьох випадках вони не потребують допомоги своїх товаришів, або, навіть не бажають її.

Вчіть дітей співчувати й наголошуйте на ідеї соціальної справедливості. Більшість дітей добре розуміє, що є справедливим, а що ні. Дорослі не повинні говорити дітям, що дітей з особливими потребами необхідно жаліти, оскільки стосунки, побудовані на жалості, не можуть бути рівними. Необхідно зосереджувати увагу на тому, що у всіх дітей з особливими потребами є власні інтереси, здібності й таланти, якими вони можуть поділитися з іншими. Це сприяє налагодженню рівноправних дружніх стосунків.

Добре діло роби сміло

Ірина ЗУБРИЦЬКА, вчитель-дефектолог

«Не можна вимагати від дитини неможливого - до певного рівня і певного кола знань різні діти йдуть по різному»

В.Сухомлинський

Морально-етичне виховання дітей дошкільного віку із затримкою психічного розвитку є однією із найбільш важливих задач корекційного навчання та виховання, так як соціальна адаптація дитини в суспільстві зв'язана з усвідомленням соціальних норм поведінки.

Дорослим обов'язково слід пам'ятати, що перші уроки моралі дитина засвоює у сім'ї, опановуючи з допомогою батьків норми порядності, доброти, працьовитості. Формування у дітей моральних цінностей – складний і тривалий процес. Потрібна копітка наполеглива праця, щоб виробити у дитини моральні принципи, які не дадуть їй чинити поза принципами моралі.

Мета: вчити дітей бути чуйними та доброзичливими, робити добрі справи, приходити на допомогу у складну хвилину. Уточнити та розширити знання дітей про мешканців підводного світу морів та океанів. Розвивати увагу, сприйняття, пам'ять, зв'язне мовлення, словниковий запас та інтонаційну виразність. Розвивати дрібну моторику, тактильні відчуття, фантазію та уяву. Виховувати дбайливе ставлення і відчуття співпереживання до природи та людей, бажання прийти на допомогу один одному в складну хвилину.

Привітання.

День розпочинається, природа прокидається,
Сонечко встає, нам тепло дає.

Ми презираємось, радісно всіміхаємось:

Хто у нас гарненький, добрий,
розумненький?

Вчитель-дефектолог. А сьогодні ми подивимося хто у нас вміє робити добрі справи, приходити на допомогу в складну хвилину? Ми з вами вирушимо у чарівну подорож, побуваємо у підводному світі на морському дні.

А щоб потрапити до моря скористуємося чарівним глобусом. Яким кольором на глобусі позначають моря та океани? (Відповіді дітей).

Треба промовити чарівні слова і показати пальцем на блакитний колір. Повторюйте за мною:

1, 2, 3 ми на морському дні!

(Бере в руки глобус, розкручує і зупиняє на блакитному кольорі)

Звучить релаксаційна музика зі звуками моря.
Вчитель-дефектолог. Подивіться, як тут багато рибок. Усі вони різняться і за кольором, і за розміром. Маленька рибка відстала від своєї зграйки і загубилася.

Давайте допоможемо рибкам знайти їх подружку. Для цього потрібно виконувати команди пересування по піску за інструкцією, а потім занурити руку у пісок і знайти рибку.

(На піску накреслені клітинки, дитина за інструкцією дорослого пальчиком пересуває по ним, на вказаній клітинці дістає з піску рибку, яка заблукала)

Молодці, діти, ви допомогли рибкам знайти їх подружку, а маленькій рибці знайти свою зграйку.

Вчитель-дефектолог. Послухайте, діти, хтось плаче. Хто це? (Відповіді дітей). Правильно, це жабенятко. Любило воно гратись, веселитись. Одного разу стрибнуло з каменя на камінь і підвернуло лапку. Йому боляче. А інша жаба, яка спостерігала за ним, почала голосно сміятися:

- Так тобі і треба! Добре, що ти впав! Ха-ха!

Вчитель-дефектолог. Діти, а як ви гадаєте, чи добре вчинила жаба? Чи можна сміятися над тим, що іншому боляче? А що треба було робити? Як можна заспокоїти жабеня? (Відповіді дітей). Молодці, діти, і жабенятку допомогли, підтримали його. Рушаймо далі.

Дорослий показує малятам на краба.

Вчитель-дефектолог. Діти, подивіться, хто це заховався між камінчиками? (Відповіді дітей). Правильно, краб. Хочете послухати історію, яка трапилася з ним. Слухайте уважно.

Жив собі у водоростях великий, злий краб, і ніхто з ним не дружив. Він був дуже сердитий, усіх ображав: то штовхав черепашок, то щипав рибку. Усі відвернулися від нього. Він залишився сам і гірко заплакав. Так він і жив один. Але одного разу із сусіднього моря до нього приплив інший краб і сказав: «Слухай, друже, давай із тобою дружити, і тоді тобі буде не так сумно, і мені теж!».

Погодився краб. Із тих пір злий краб сильно змінився. Він став добрим, привітним, до нього стали часто приходити гості.

Вчитель-дефектолог. Діти, як ви гадаєте, чому краб був таким злим? І чому він змінився? А у вас є друзі?

Діти називають своїх друзів.

А якби у вас не було друзів? Вам, мабуть, теж було б сумно. Тому дружбою потрібно дорожити.

Дорослий показує дітям восьминіжку.

Вчитель-дефектолог. Подивіться, діти, кого це ми зустріли? (Відповіді дітей). А як ви гадаєте, який у неї настрій? (Відповіді дітей). Вона сумна. Давайте запитасмо у восьминіжки, що сталося?

Восьминіжка. Сьогодні мій день народження, а привітання я ще не отримала, бо в мене немає друзів.

Вчитель-дефектолог. Діти, а як ви гадаєте, ми можемо допомогти восьминіжці?

(Відповіді дітей). Давайте перетворимося на маленьких восьминіжок і для гарного настрою потанцюємо з іменинницею.

(Діти пальчиками танцюють у мисці з водою під музику із мультфільму «Восьминіжки»).

Вчитель-дефектолог. А на день народження приносять подарунки. Давайте зробимо у подарунок нашій восьминіжці морські візерунки на картинах з мушлів та камінчиків.

Сідають за стіл.

Діти під музику моря з піску роблять фон картини, рівномірно насипають пісок на площину, викладають візерунки з мушлів та морських камінчиків. Коли всі діти закінчили роботу, то звертаються по черзі до восьминіжки і вітають її.

Вчитель-дефектолог. Ось наша мандрівка закінчилася. А на згадку про морську подорож пригадаємо, які добрі справи ви зробили, кому і як допомогли? (Відповіді дітей).

Гуманне ставлення до природи

Марина ПАВЛОВА, Ганна СМІРНОВА, вихователі

Формування гуманного ставлення до природи – основне завдання екологічного виховання, яке реалізується шляхом розвитку в дітях співчуття, співпереживання і співчуття до всіх живих істот на планеті. Людина – частина природи, але найчастіше саме вона робить згубний вплив на навколишній світ. Формування активної позиції «захисника і друга» світу природи є основою у вихованні екологічної культури дошкільників. Діти особливо вразливі і чуйні, тому активно включаються у всі заходи щодо захисту тих, хто цього потребує. Важливо показати дітям, що люди займають більш сильну позицію по відношенню до світу природи (наприклад, рослини зів'януть без поливу, птаці взимку загинуть від холоду без годівлі). Тому нам слід спрямувати всі зусилля на те, щоб усе живе на землі розвивалося і приносило радість (наприклад, ранковий спів птахів під вікном буде приємно тим, хто їх годував взимку, а квітуча квітка на вікні порадує тих, хто її поливав).

Отримані знання про навколишній світ повинні підкріплюватися практичною діяльністю та наочними прикладами для того, щоб діти бачили позитивний результат своєї діяльності і мали бажання удосконалювати свої досягнення. Вихователі молодшої групи відобразили це в занятті з екології з елементами театралізації.

«Пробудження ведмедика від зимового сну»

Мета: вчити дітей спостерігати за змінами, що відбуваються в довкіллі навесні; закріпити уявлення про весняне сонце, його рух по небу; збагачувати коло знань про живу й неживу природу. Звернути увагу малят на залежність стану природного середовища від дій та вчинків людини; формувати уявлення про шкоду та допомогу природі з боку людей. Розвивати пізнавальний інтерес до живого довкілля, удосконалювати вміння дітей мислити, розмірковувати, робити висновки. Виховувати дбайливість та емоційну чутливість стосовно природи, бажання помічати красу природи навесні.

ХІД ЗАНЯТТЯ

Вихователь:

Привітання

«Разом з сонцем прокидаємось,
Одне одному всміхаємось.
Разом з пташками співаємо,
Усім здоров'ячка бажаємо!»

Вихователь звертає увагу на весняну фарбу: сонечко сяє, ластівки прилітають, де-не-де листячко зеленіє, квіти пробуджуються від сну. Яка ж це пора року до нас прийшла? (Весна)

Давайте зараз разом заведемо хоровод і привітаємо Весну.

Хоровод-гра «Весна іде» (під аудіозапис сл.М.Білокур, муз. В.Верховинця)

Сорока: Я Сорока – білобока
По лісу літаю, всі новини знаю.
Треба Ведмедя розбудити та подарунок
На День народження йому подарити».

Вихователь. Стій, Сорока, зачекай, нам дорогу до барлогу Ведмеда покажи.

(Діти з вихователем проходять по колу під музику і зустрічають Зайця)

Вихователь. Добрий день, Зайчику, допоможи нам знайти дорогу до будинка Ведмедика, у нього День народження, а він спить, треба його розбудити.

Зайчик. Влітку я сіренький.

Взимку я біленький,
Маю довгі вуха, куций хвіст,
Невеличкий сам на зріст
На городі побував
Там морквичок назбирав.

Допоможу вам дорогу знайти, але спочатку допоможіть мені моркву розкласти.

Вихователь. Да тут в тебе зайчику і велика, і маленька морквочка.

Дг «Розклади у кошики моркву за розміром»

Вихователь. Ми лісочком йшли, йшли та Лисичку там зустріли.

Лисичка. В мене є пухнастий хвіст
І цікавий довгий ніс,
Вгледівши принади ці,
Розбігаються зайці.

Вихователь. Лисичко, допоможи нам до Ведмедика пройти, у нього День народження, а він спить.

Лисичка. Добре допоможу, треба подарунок взяти.

Ось у лісі я назбирала букет квітів, а як називаються вони не знаю.

Вихователь. Діти загадку відгадайте, квіти називайте.

(Музика спів пташків, йдуть по колу)

Вихователь. Дивіться, що то за пташка на дереві? *(на дереві дятел з конвертом)*

Завдання: «Добрі вчинки та погані у лісі»

Заходить під музику Лісова Фея.

Природа

Сценка «Як звірята ліс врятували»

Лісова Фея. Лісові звірятка, а йдять-но швидше сюди!

Звірі (заєць, їжак, лисиця, ведмідь). Що сталося?

Лісова Фея. Лихо сталося!

До лісу прийшов хлопчисько,

Злий розбійник, Грицько!

Він дерева ображає,

Гнізда пташечкам ламає!

Звірі. Треба Гриця налякати,

У «відлуння» з ним пограти!

Хлопця треба проучити

Як поводитись навчити!

Лісова Фея. Чую, він іде сюди!

Тож ховайтесь хто куди!

Виходить Грицько, наспівуючи пісню.

Грицько. В лісі я люблю гуляти,

Всіх лякати, все ламати!

Квіти я зриваю,

Гнізда всі ламаю!

Ось я сміливий який!

Звірі. Ой-ой-ой!!!

Грицько. Хто там ховається в кущах?

Звірі. Ах-ах-ах!!!

Грицько. Насила на мене страх...

Звірі. Ах! Ах! Ах!

Грицько. Мені не страшно! Я не боягуз!

Звірі. Боягуз, боягуз, боягуз!

Грицько. І тебе я не боюсь!

Звірі. Юсь-юсь-юсь!

Грицько. Ой-ой-ой!

Ай-яй-яй!

Мамо! Мамо, виручай!

Я більше не буду

Квіти зривати,

Я більше не буду

Ліс ображати. (тікає)

Звірі. УРА!

Лісова Фея. Добре звірятко, дякую я Вам. А куди ви всі йдете?

Відповіді дітей.

Прийшли до барліга.

Діти. Ведмедику прокидайся, прокидайся.

Ми до тебе прийшли, подарунки принесли.

Ведмедик. Я влітку медом ласував,

Досхочу малини мав,

А як впав глибокий сніг

Позіхнув і спати ліг.

Бачив чи не бачив сні,

А проспав аж до весни.

Лісова Фея. Я фея лісова, люблю робити дива, давайте Ведмедику подаруємо на згадку про нас весняну картинку, а зробимо ми її разом.

Створення картини на дощці.

Ведмедик. Дякую Вам звірята, дітки. За це я вас пригощу медом і цукерками.

Конспект інтегрованого заняття «Країна дружби та добра»

Тетяна ГОРДІЄНКО, вихователь

У теперішній час проблема морального виховання дітей є досить актуальною. Вже на другий план відійшли такі поняття як добро, співчуття, милосердя. Я, вихователь, прагну посіяти в серцях маленьких діточок зерна дружби, добра, любові.

Мета:

- розвивати в дитині моральні якості (доброта, дружба, милосердя);
- розширити поняття про добро і дружбу;
- розвивати логічне мислення, зв'язне мовлення, увагу, пам'ять;
- вчити розповідати за картками;
- збагачувати словник дітей прислів'ями та приказками;
- створити позитивні емоції;
- виховувати культуру спілкування;
- продовжувати виховувати у дітей бажання бути уважними один до одного, доброти, прагнення допомагати хворому, милосердя, любов та бережливе ставлення до дітей.

Попередня робота:

1. Вивчення віршів та прислів'їв про дружбу.
2. Уроки доброти та милосердя.
3. Дидактичні ігри «Добре - погано», «Оціни вчинок», «Так чи ні».
4. Читання оповідання В.Сухомлинського «Служіння людям».

ХІД

Привітання

«Доброго ранку! Доброго дня!
Все навкруги хай буде добре щодня,
Дерева і квіти, дорослі і діти!
Ми раді зустрічі з вами щодня!»

Звучить пісня «Дружба»

Бесіда з дітьми

- Діти, про що пісня?
- А чи є у вас друзі?
- Для чого вони потрібні? (Гуляти, говорити, ділитись іграшками, секретами, не сумно)

Вихователь: Зібралися всі діти в коло,
Я – твій друг, і ти – мій друг.
Міцно за руки візьмемось
Та пограємо у гру.

Гра «Чарівні окуляри»

(Діти по черзі одягають окуляри, називають лагідне ім'я свого друга і чому саме його)

Вихователь: Молодці діти, сідайте відпочиньте.

Скажіть мені, будь ласка, а якщо у друга трапилась біда, що потрібно робити?
Відповіді дітей: допомагати, провідати, віднести гостинці, намалювати малюнок, розвеселити, пограти.

Вихователь: Так, є така приказка «Друзі пізнаються у біді».

А хто знає прислів'я про дружбу?

- Без друга в житті туго.
- Друга шукай, а знайшов – бережи!
- Один за всіх – всі за одного.
- Дружба – найкраще багатство.
- Нас з тобою, не розлити водою.

Молодці! А чи знаєте ви вірші про дружбу?

1. Якщо друг у тебе є
Життя радісним стає.
Разом можна все зробити
Тож без друга не прожити.
2. Дружба, дружба над усе
Дружба радість нам несе.
Дружба всім нам дорога
Дружба жити допомога.
3. В житті усім потрібна дружба

- І для розваг і для журби.
Із другом легше в світі жити,
Але й дружити треба вміти.
4. Дружба хай буде з тобою,
Дружбою ти вмієш дорожити,
Знай, що без дружби міцної,
Важко на світі прожити.

Вихователь: Молодці, діти! Скільки віршів знаєте про дружбу.

Фізхвилинка «Комплімент»

«Пречудово в світі жити
І по-справжньому дружити.
Ти сердечко у руки візьми
І товаришу комплімент скажи»
(гра на килимку)

Хвилинка спілкування «Що таке доброта»

- Що таке доброта? Хто у нас добрий?
Чому? А яким повинен бути друг? (добрим, лагідним, веселим)

Дидактична гра «Добре – погано» (діти розглядають картки, міркують, описують їх)

Опрацьовані картинки закріплюються на дошці.

Дидактична гра «Служіння людям»

Надані сюжетні картинки, на яких зображені професії (поліцейський, лікар, пожежний, кухар, вчитель).

Діти беруть картинку, озвучують та міркують, в чому проявляється служіння людям.

- Лікар – виявляє турботу про здоров'я людини.
- Вчитель – навчає дітей читати, писати, рахувати.
- Поліція – береже спокій мешканців міста.
- Пожежні – тушать вогнища, рятують.
- Кухар – готує корисну і запашну їжу.

Гра «Дзвінок другу»

- Діти, подивіться навкруги. Хто не прийшов сьогодні у садок? (Аліна). А хто живе поряд з Аліною? Може хтось чув, чого її немає?

- А як дізнатися, чому вона не прийшла у садочок? (Подзвонити, сходити у гості)

- Дітки, ви були праві: Аліна захворіла.

- Як ви думаєте, коли ви одні вдома хворі і немає поруч друзів, як ви будете себе почувати? (Погано, невесело).

- Чим ми можемо йому допомогти, розрадити, тобто - послужити другу? (Написати листівку, зробити подарунок, сходити до нього, намалювати веселу картину)

- Вам до неї ходити не можна, бо ви теж захворієте. Як же передати усі ваші гостинці? (Домовитися з матусею по телефону, зробити посилку)

- Молодці, тоді за справу!

Творча робота дітей

- Діти! Аліна буде задоволена такою підтримкою! Давайте складемо у посилку ваші роботи, покладемо корисні вітаміни для одужання – яблука, банани. Подзвонимо матусі і домовимося про зустріч.

Сюрпризний момент для дітей «Чарівний мішечок»

- Мама Аліни, Олена Анатоліївна, дуже вдячна за ваші добрі серця і вчинки. Вона вирішила пригостити вас чарівними солодощами.

- Діти, а чому не хоче відкриватися наш мішечок? Мабуть треба пригадати ввічливі слова. (Діти називають ввічливі слова)

- Будь ласка, викрийся чарівний мішечок.

Вихователь пригощає дітей цукерками і збирає роботи дітей, солодощі для Аліни і чекають на матусю.

Заняття закінчується! Приходить матуся Аліни, приймає гостинці, дякує дітям за увагу, підтримку, дружбу.

Вихователь - Діти, залишайтеся завжди добрими, дружними, уважними один до одного.

(звучить аудіозапис «Якщо добрий ти» - пісня Кота Леопольда)

Корисні поради батькам

- Ніколи не сваріть дитину через те, що вона не така, як всі.
- Даруйте дитині свою любов і увагу.
- Зберігайте позитивне ставлення и уявлення про свою дитину.
- Не відгороджуйте дитину від обов'язків та проблем. Вирішуйте всі справи разом з нею.
- Слідкуйте за своєю зовнішністю, поведінкою. Дитина повинна пишатися вами.
- Не бійтесь в чомусь відмовити дитині, якщо вважаєте її вимоги надмірними.
- Частіше розмовляйте з дитиною.
- Не обмежуйте дитину у спілкуванні з ровесниками.
- Частіше звертайтеся за порадами до педагогів та психологів.
- Звертайтеся до родин, в яких є діти. Передавайте свій досвід і переймайте чужий.

5 основних правил для батьків

1. Менше сварити – більше хвалити.
2. Менше карати – більше любити.
3. Менше вимог – більше послідовності.
4. Менше скарг – більше життєлюбства.
5. Менше погроз – більше радості.

«Дитина – це дзеркало сім'ї. Як у каплі води відбивається сонце, так у дітях відображається моральна чистота матері і батька»

В. Сухомлинський

Моральне виховання дітей раннього віку

Лідія ВАСЕЧКИНА, вихователь

На всіх етапах розвитку суспільства мораль, як і право, політика, традиції, звичаї, табу, є важливим регулятором людської поведінки, людських відносин, а моральність (моральна практика) — одним із критеріїв оцінки чеснот людини.

Мораль — система поглядів, уявлень, норм, оцінок, які регулюють поведінку людей; форма суспільної свідомості.

Становлення уявлень особистості про світ, стосунки людей, про себе починається у дошкільному дитинстві одночасно з розвитком почуттів і моральних якостей (гуманізму, колективізму, любові до батьків та ін.). Перші уроки моралі дитина засвоює у сім'ї, опановуючи з допомогою батьків норми порядності, доброти, працьовитості тощо. У процесі морального розвитку протягом дошкільного дитинства під впливом дорослих формується спрямованість особистості — система мотивів поведінки. С. Русова, вважаючи творення моральної особистості стрижнем усієї виховної роботи, стверджувала, що «моральним вихованням має бути перейняте все навчання, все життя», а головним у цій роботі є «вироблення характеру».

Сформовані в дошкільному віці основи моральної спрямованості особистості значною мірою визначають подальше її життя, а виправити допущені батьками, педагогами помилки у моральному вихованні дітей важко або неможливо.

Моральне виховання — цілеспрямована взаємодія дорослого і дитини з метою формування моральних почуттів і

якостей, засвоєння моральних норм і правил, розвитку моральних мотивів і навичок поведінки.

Моральне виховання з перших років життя дитини спрямоване на формування її моральної позиції, ціннісних орієнтирів, інтересів і потреб. Адже на цьому етапі закладаються основи морального розвитку особистості, розвиваються уявлення, почуття, звички, які спрямовують подальше її вдосконалення. Особливо значні зміни відбуваються у мотиваційній сфері дитини-дошкільника, що виявляються у розвитку моральних мотивів поведінки, а на етапі старшого дошкільного віку вони набувають супідрядності — підпорядкованості певній вищій меті.

Тому неувага до морального виховання в дошкільному віці не може бути компенсована у подальші роки.

Моральне виховання тісно пов'язане з моральним розвитком, оскільки взаємодія між педагогічними впливами і розвитком особистості відбувається через сприймання, усвідомлення, оцінку й перевірку досвідом моральних вимог.

Дошкільне дитинство є початковим періодом становлення особистості, коли формуються основи характеру, ставлення до навколишнього світу, людей, до себе, засвоюються моральні норми поведінки, важливі для особистісного розвитку якості психіки. Однією з перших моральних потреб є потреба у спілкуванні. Задовольняється вона у процесі взаємодії з дорослими, які добирають педагогічно доцільний зміст і засоби спілкування. У ньому дитина здобуває перший досвід моральної поведінки. Це аж ніяк не означає, що дорослий формує її за власним задумом чи зразком. Дитина розвивається лише тоді, коли сама активно діє. Мистецтво вихователя виявляється у пробудженні і спрямуванні її активності на самовиховання.

Протягом дошкільного дитинства розвиваються такі внутрішні моральні якості:

- почуття власної гідності. Дитина відчуває гордість за добре виконану роботу, гідний вчинок, свою поведінку загалом;

- почуття сорому. Виявляється у ніяковості, яку дитина відчуває від невдалого вчинку, власної провини — спочатку під впливом зауважень дорослого («Як тобі не соромно!»), а в старшому дошкільному віці воно поєднується з почуттям власної гідності і стає стійким («Погано чинити не слід не тому, що покарають, а тому, що соромно»). Дитині також соромно, коли принижують її гідність. Щоб уникнути сорому, докорів дорослих, вона може утриматися від учинків, які викликатимуть осуд;

- почуття обов'язку. Виявляється воно у формі емоційних станів, розвиваючись у діапазоні від задоволення, яке 3-4-річна

дитина відчуває при схваленні дорослим її поведінки, до радості за добрий вчинок, допомогу товаришеві, виконане доручення (у 5—6 років).

Важливе значення для засвоєння моральних норм має така особливість дітей, як прагнення до контакту з однолітками, яке можна задовольнити лише за умови дотримання моральних вимог і правил, орієнтації на можливість бути зрозумілим у колективі. Іноді грубий учинок чи конфлікт може бути спричинений незнанням того, як слід поводитися у конкретній ситуації, чого уникати. Досвід негативної поведінки дитини може призвести до замкнутості, відчуження та інших небажаних наслідків. Більшість «важких» дітей у період дошкільного і молодшого шкільного віку відчували дефіцит уваги, розуміння у спілкуванні з однолітками і тому часто конфліктували з педагогами, батьками, товаришами.

У ранньому віці починає формуватися «базисна довіра до світу» (Е. Еріксон) — уявлення дитини про надійність дорослих, емоційна близькість із ними. За правильного виховання вона переростає у відкритість до соціальних впливів, готовність сприймати інших людей, інтерес до спілкування. У Базовому компоненті дошкільної освіти в Україні ці якості означені як основа соціальної компетентності дитини, що охоплює:

- уміння орієнтуватися у світі людей (рідні, близькі, знайомі, незнайомі, різної статі, віку, роду занять та ін.);

- здатність розуміти іншу людину, її настрій, потреби, особливості поведінки;

- уміння поважати інших людей, допомагати, турбуватися про них;

- спроможність обирати відповідні ситуації спілкування і спільної діяльності.

Соціально компетентна дитина здатна відчувати своє місце у системі стосунків людей, адекватно поводити себе.

Отже, цілеспрямований процес залучення дитини до моральних цінностей людства і конкретного суспільства починається у ранньому дитинстві. Успішність цього процесу залежить від єдності моральної свідомості і поведінки.

Визначальною у ньому є роль дорослого як «соціального провідника», зразка для наслідування, організатора соціального досвіду дитини.

Моральне виховання у дитячому садочку відбувається у різних видах діяльності.

Одним з ефективних засобів морального виховання є гра, оскільки вона відповідає потребам та інтересам дітей, сприяє вияву їхньої самостійності, ініціативи, творчості, імпровізації, перевірці себе. У грі дитина активно пізнає навколишній світ, стосунки між людьми, правила і норми поведінки, себе, свої можливості, усвідомлює свої зв'язки з іншими. Цілеспрямований характер гри дає їй змогу добирати потрібні засоби, іграшки, товаришів по грі, здійснювати ігровий задум, вступати в стосунки з однолітками, а її творчий характер допомагає реалізувати свої уявлення про оточення, ставлення до нього тощо.

Тому гра у педагогічному процесі дитячого садка використовується як засіб не тільки формування певних знань, а й для виховання моральних уявлень і почуттів, розвитку самостійності, ініціативи, відповідальності. Адже дитина у своїх іграх демонструє власне духовне життя.

В ранньому віці перейти до гри від предметної діяльності може лише дитина, яка вміє спілкуватися з дорослими. Реалізуючи у грі прагнення прилучитися до життя дорослих, дитина здійснює своє бажання бути такою, як вони. У процесі гри вона без прямих педагогічних впливів вихователя засвоює норми людських взаємин, моральні цінності. Діти самі обирають тему гри,

розгортають її сюжет на основі власного досвіду, знань, умінь. Відображаючи реальне життя, гра є найактивнішою сферою спілкування дітей, під час якого вони обмінюються думками, переймають досвід і вміння дорослих, оцінюють себе й інших, висловлюють власні моральні судження і цим впливають одне на одного. Гра привчає дитину рахуватися з іншими (вона неможлива, якщо діти не вміють погодити свої дії), розвиває моральні почуття. Ігрові переживання залишають глибокий слід у свідомості дитини, сприяють розвитку добрих почуттів. У грі розкривається духовний світ дитини, рівень її морального розвитку.

Трудова діяльність дошкільника є ефективним засобом виховання у дітей працелюбності, відповідальності, цілеспрямованості, організованості, почуття колективізму тощо. Вона позитивно впливає на розвиток творчих здібностей, почуття власної гідності через усвідомлення значущості своєї діяльності. Трудовий процес переважно є колективним, передбачає розгалужені взаємозв'язки дитини, в яких вона усвідомлює значення дружніх стосунків, взаємодопомоги, відповідальності за доручену справу, дотримання моральних норм. Трудова діяльність дітей не є для них життєвою необхідністю, не передбачає створення нових матеріальних і духовних цінностей, включення їх до суспільно-економічної системи. Однак вона також результативна. Її результатом є не тільки матеріальна сутність (вирослена рослина, накритий стіл тощо), а й моральний аспект

(дитина усвідомлює значення затрачених зусиль, цінність для інших і для себе своїх старань). Отже, праця дітей впливає на формування особистості. Якщо дитина працюватиме у несприятливих умовах, це не матиме позитивного ефекту, нерідко породжуватиме розчарування у такій праці й у всьому, що з нею було пов'язане.

Принцип виховуючого навчання передбачає єдність освітніх і виховних завдань. Навчання дітей дошкільного віку здійснюється не лише на заняттях, а й у повсякденному житті. Вони навчаються з перших хвилин існування, пізнаючи навколишній світ і себе. Цей процес значно більше, ніж на наступних етапах розвитку особистості, залежить від дорослого, оскільки передбачає постійне спілкування дитини з педагогом і батьками. Вплив вихователя повинен спрямовуватися не лише на ефективність навчання, а й на встановлення гуманних стосунків між дітьми і педагогом, а також на взаємини дітей.

У перші роки життя дитини, перед педагогом стоїть завдання — розвиток у дітей моральних уявлень, на основі яких формуються правильні мотиви поведінки. На конкретних прикладах вихователь роз'яснює, як слід чинити, а як — ні. Один відомий вчений казав, що турботливі діти — це ті діти, які бережуть іграшки, доглядають за тваринами, рослинами, допомагають дорослим. Такі роз'яснення допоможуть дітям усвідомлювати моральні поняття, такі як добрий, скромний, справедливий, ввічливий, турботливий та ін., хоча, не відразу можуть бути зрозумілі дітлахами.

Вихователь турбується про те, щоб діти зрозуміли суть цих понять, могли співвіднести з ними зміст своїх та чужих вчинків.

Ще одним важливим принципом морального виховання є принцип виховання дітей у колективі та за допомогою нього. Колектив — це школа формування громадської спрямованості особистості дитини. Тут найбільш яскраво розкривається його індивідуальність, здібності і моральні якості. Моральна цінність людини проявляється насамперед у вчинках.

Перебуваючи в колективі дитина має змогу проявити свої знання, ставлення до оточуючих та до діяльності: прагнення надати допомогу, домогтися результату, подбати про однолітків, проявити доброту, скромність, працьовитість.

Всім відомо, що діти наслідують своїх батьків, дорослих, а й іноді звичайних перехожих. Але вони мало знають про цей світ, тому мало вміють, і часом, не завжди можуть робити те, що вважається хорошим.

Конспект заняття соціально-морального спрямування для дітей молодшого дошкільного віку: «Ми виховані діти»

Ірина ІВАНОВА, вихователь

*«Всі ми народжуємося милими, чистими і безпосередніми; тому ми повинні бути виховані, щоб стати повноцінними членами суспільства»
Джудіт Мартін*

Людина в суспільстві повинна бути чесна, ввічлива, скромна, працьовита, чемна, доброзичлива, дружелюбна, щедра, щира, милосердна. Своїх вихованців ми навчаємо саме такими зростати. Пропонуємо вашій увазі заняття в якому розкриваються аспекти морального виховання з метою формування моральної позиції та моральних чеснот дошкільників; а також з метою довести дітям, що потрібно бути «доброю» людиною, по-доброму ставитись і до людей, і до тварин. Нагадати дітям, що теплом своїх рук і сердець можна зігріти своїх рідних, своїх друзів, і навіть, маленьке деревце.

Програмовий зміст: продовжувати навчати дітей «мові почуттів», розширювати лексичний словник поняттями: емоції, настрої, його відтінки; переживання (радісно, сумно, приємно, легко). Закріпити використання «чарівних слів» (дякую, добрий день, до побачення, будьте ласкаві). Виховувати у дітей доброзичливість, повагу, любов до себе і оточуючих, бажання допомогти.

Попередня робота: проведення дидактичних ігор «Чарівні слова», «Привітаємо товариша з Днем народження», «Чарівний букет», «Я приніс тобі подарунок».

Хід заняття

Вихователь: Дітки, посміхніться один одному. Не даремно, малята, ми починаємо наше заняття з усмішки. Відомо, коли люди посміхаються, стає світліше, веселіше, бо через усмішку ми даруємо тепло своєї душі та добро.

Подивіться, що це в мене? (свічка). Зараз я запалю свічку і потримаю над нею дзвіночок, а ви тепер протягніть долоньки, я до них доторкнуся.

Що ви відчуваєте? (тепло). Людина може світитися, як свічка і дарувати тепло тоді, коли вона добра, ввічлива, тоді очі сяють, як зірочки. Таку людину шанують і люблять.

Вихователь: Дорогі мої малята, сьогодні ми з вами помандруємо до Чарівної країни – країни ввічливості і доброти. А допоможе нам у цьому чарівна паличка. Закрийте, будь ласка очі: «Чур-чур-чура починається гра».

В нашій групі діти виховуються і дружать вже третій рік і дуже добре знають один одного. Розкажіть про своїх друзів, які вони? Діти по черзі розповідають про своїх друзів.

- Дарина ввічлива дівчинка, бо завжди вітається.
- Денис щедрий, бо з усіма ділиться.
- Карина чесна, бо ніколи не обманює тощо.

Вихователь: Молодці, діти! Серед вас багато добрих і вихованих.

Вихователь: Зараз чарівна паличка кличе нас далі. В лісочку стоїть будинок, там живе Ведмедик. У нього сьогодні День народження. Як ви вважаєте, діти, Ведмедик зрадіє, коли ми його привітаємо? А скажіть, будь ласка, що буде приємне Ведмедику? Щоб дізнатись, що подобається іншому, треба знати, що подобається тобі.

Гра «Закінчи фразу»

Мені добре, коли ...

Мені приємно, коли...

Мене радує, коли...

Вихователь: Цікаво, ви помітили, що приємно отримувати подарунки. Я знала, що у Ведмедика свято і взяла із собою подарунки. Давайте привітаємо Ведмедика. (Діти вітають).

Вихователь: Я знаю, що Ведмедик дуже любить солодощі. А ще є солодкі, добрі слова привітання. Які слова добрі? (відповіді дітей). Ведмедик дуже вдячний вам, у нього ще ніколи не було в гостях добрих дітей.

Вихователь: Давайте попрощаємось з Ведмедиком.

Вихователь: Я бачу, ви трішки втомилися. Давайте відпочинемо.

Гра «Плескай в долоні, тупочи».

Вихователь: Якщо я вірно кажу - плескаємо в долоні, якщо ні - тупаємо.

1. Виховані діти завжди один одному допомагають.
2. Виховані діти завжди кидають на підлогу папір.
3. Чуйні діти ніколи нікого не ображають.
4. Виховані діти не вітаються.
5. Хлопчики ображають дівчаток.
6. Виховані діти допомагають іншим.

Вихователь: Розкажіть, які це виховані діти? (відповіді дітей)

Вихователь: Чарівна паличка кличе нас далі. (діти виходять на поляну)

Вихователь: Подивіться, деревце тремтить. Як ви вважаєте чому? (відповіді дітей) Давайте зробимо навколо деревця сонечко, зігріємо його своєю добротою (діти беруться за руки і роблять коло).

Вихователь: Зараз пограємо в гру, будемо по черзі називати ім'я сусіда. Треба взяти його за руку, подивитися в очі, посміхнутися і назвати ім'я ніжно-ніжно.

Вихователь: Ось, деревце уже не тремтить, йому стало тепло, радісно від нашої ніжності та доброти.

Гра «Закінчи речення»

- Все було дуже смачно (дякую)
- Олю, дай мені олівець (будь ласка)
- Мені час йти додому (до побачення)
- Я хочу пройти в кімнату (проходьте, будь ласка)
- Я не хотів тебе образити (вибач, будь ласка)
- Я вам принесла стілець (сідайте, будь ласка).

Вихователь: Ой, я чую, хтось плаче. Хто ж це? (за деревом зайчик)

Хто тебе образив, Зайчику? Так засумував, що не може нічого сказати. Діти, а коли ви ображаєтесь, то сумуєте? (відповіді дітей)

А я знаю, що і речі вміють ображатись. А коли на дітей ображається шапочка? Черевички? Іграшки? Посуд? (відповіді дітей)

Вихователь: Діти, які ви знаєте слова, щоб заспокоїти Зайчика? (відповіді дітей).

Зайчик вам дякує та хоче познайомити зі своїми друзями (кожна дитина бере іграшку і танцює з нею).

Гарний вийшов танок і у друзів Зайчика добрий настрій.

Вихователь: До побачення, Зайчику.

Гра «Струмок»

«Під місточком пройди, слово лагідне скажи» (трава - травичка, зима — зимонька, мама-мамочка).

Вихователь: Хто пройшов і сказав, сідає на місце.

Від добрих слів стає добре. Я вам бажаю, щоб ви частіше казали гарні, лагідні слова. І у вас буде все гаразд.

Вихователь: Діти, після нашого заняття ви стали чемними, добрими, вдячними, щедрими, дружелюбними і я надалі бажаю вам такими залишатися.

Вихователь: Підніміть руку ті, хто готовий кожен день робити добро і собі, і тим, хто піклується про вас і любить вас. Отож, робіть добро – і вам добре буде. А зараз давайте ввічливо прощатися. Діти використовують різні форми прощання:

- До зустрічі! До побачення!
- Бувайте здорові!
- Всього доброго!
- На все добре!

Вихователь: Щиро дякую, вам діти! Всім бажаю доброго здоров'я і мирного неба над головою!

Людина починається з добра

Оксана ДОЦЕНКО, вчитель-логопед

*Людина починається з добра,
Із ласки і великої любові.
Із батьківської хати і двора,
З поваги, що звучить у кожнім слові.
Людина починається з добра,
З уміння співчувати, захистити.
Це зрозуміти всім давно пора,
Бо ми прийшли у світ добро творити.
Людина починається з добра,
Із світла, що серця переповняє.
Ця істина, як світ, така стара,
А й досі на добро нас надихає.*

Любов Забашта

Мета: розкрити сутність понять «добро» та «доброта», «добрі вчинки». Формувати уявлення у дітей про доброту, виховувати добрі почуття до оточуючих людей, допомогти зрозуміти дітям, що всі потребують любові і доброзичливого відношення. Формувати уявлення дітей про моральні якості людини, сприяти їхнім проявам у повсякденному житті, закладати основи духовності. Стимулювати пізнавальну активність, мислення, збагачувати словник. Виховувати потребу в регулюванні своєї поведінки за свідомо засвоєними морально-етичними нормами; доброзичливі, дружні стосунки. Викликати позитивні емоції, вчити взаємодіяти один з одним, знімати нервову напругу, говорити одне одному приємні слова – компліменти.

Матеріал до заняття: ноутбук, мультфільми «Про Діму», «Кругообіг добра в природі», «Толерантність», комплект карток «Я та інші», гра – пазли «Скажи навпаки», паперові силуети хмаринок та сонечка на кожну дитину, аудіозапис пісні «Что такое доброта?» групи «Барбарики».

Хід заняття.

1. Організаційний момент.

Слухання аудіозапису пісні «Что такое доброта?» групи «Барбарики».

2. Повідомлення теми заняття.

- Діти, а ви знаєте, що таке доброта? (Відповіді дітей)

- Знаєте, а добро буває різне. Одне добро – це скарби: книги, картини, іграшки, коштовності. Таке добро можна побачити і навіть потрогати руками. Інше добро можна почути – це музика, душевні вірші, ніжні слова. Але є таке добро, яке мусить мати кожна людина: і ви, і я, і ваші батьки. Як ви думаєте, що це за добро? (Діти відповідають)

- Кожна людина повинна мати добре серце, добру душу, вміти говорити добрі слова, щоб всім допомагати, жаліти тих, хто потрапив у біду, і, звичайно, всіх любити.

3. Перегляд мультфільма «Про Діму».

- Скажіть мені, як ви думаєте, кому доброта потрібна більше чим іншим? Щоб допомогти відповісти вам на це запитання, я пропоную переглянути мультфільм про хлопчика Діму.

(Мультфільм «Про Діму» розповідає про зустріч дівчинки Міри і хлопчика, не схожого на її друзів. Діма погано ходить і майже не говорить, але цікавість Міри і добрі поради мами стають початком справжньої дружби. Мірі належить зрозуміти, що знайомству і грі діагнози не перешкода, і можна ділити радість спілкування з тими, хто відрізняється від тебе.)

- Чи сподобався вам мультик? Як поводити себе з Дімою діти на майданчику? Що зробила Міра? Вам сподобався її вчинок?

4. Дидактична гра «В якому вчинку живе добро».

Діти визначають вчинок і піднімають картку з хмаринкою або сонечком.

- Якщо я називаю поганий вчинок, ви піднімаєте картку з хмаринкою, якщо добрий – з сонечком.

- Допомогати другові в біді.
- Когось образити.
- Захистити слабкого.
- Когось обдурити.
- Ділитись тим, що маєш.
- Не слухатися старших.
- Вихвалитися перед кимось.
- Радіти з чужої біди.
- Співчувати, якщо з кимось сталося нещастя.
- Дразнитись.
- Ображатись через дрібниці.
- Пробачати і просити пробачення, якщо когось образив.

5. Гра-пазли «Скажи навпаки».

Діти повинні знайти пару до свого пазла-картинки, щоб утворилася пара протилежностей. Наприклад: Дід Мороз добрий, а вовк – злий.

6. Гра «Добрі справи» (на матеріалі малюнків серії «Я та інші»)

- Діти давайте розглянемо малюнки і назвемо добрі справи, які на них зображені.

7. Перегляд мультфільму «Кругобіг добра в природі»

- Я ви вважаєте чи важко бути добрим? Що для цього потрібно робити? Давайте переглянемо ще один цікавий мультфільм, який і дасть нам відповіді на ці запитання.

8. Підсумок заняття.

- Виявляється, зовсім неважко бути добрим. Доброта-це якість, без якої світ не може існувати. Давайте ніколи не будемо забувати добрі і ввічливі слова. Будемо частіше говорити їх один одному. Будемо робити добрі вчинки і не чекати винагороди за них. Адже кожна людина починається з добра...

Мораль – це переваги людини над природою

Оксана КАЙДАШ, вихователь

Моральне виховання – цілеспрямований процес прилучення дітей до моральних цінностей людства і конкретного суспільства.

Становлення моральних якостей особистості бере свій початок в ранньому дитинстві. Саме в цей період дитина засвоює перші моральні вимоги і входить в світ суспільних відносин. Дорослий виконує провідну роль у формуванні моральних якостей малюка, який або копіює його поведінку, або переймає необхідні якості в процесі спілкування з ним.

Щоб первинна соціальна адаптація дитини пройшла нормально, потрібно викликати у нього потребу в спілкуванні з дорослими. Етап є базою для створення позитивного ставлення до однолітків і близьких людей. У цей період розвивається потреба маленької людини в наслідуванні, розумінні, промові, зверненні до нього. Дитина повинна навчитися розрізняти «можна» і «не можна».

Формування правильної поведінки дитини багато в чому залежить від оцінки дорослого. Всі його вчинки розвиваються на цій основі. Якщо дорослий позитивно оцінює поведінку малюка, у нього з'являється бажання зробити ще щось хороше. Покарання викликає почуття незадоволеності.

Конспект заняття «Щасливо жити—слід з усіма дружити»

Програмовий зміст: уточнювати і розширювати уявлення дітей про дружбу, товаришування, дружні взаємини між людьми;

формувати комунікативну компетентність – вміння легко і невимушено спілкуватись, домовлятись з дорослими та однолітками, знаходити вихід в різних ситуаціях;

розвивати зв'язне мовлення дітей, вміння будувати складнопідрядні речення, вживаючи сполучники (бо, тому, що);

викликати позитивні емоції, використовуючи елементи ігрових вправ;

розвивати увагу, уяву, пам'ять, мислення; виховувати доброту, чуйність, бажання бути справжнім другом.

Матеріал: аудіозапис пісні К. Рум'янової «Справжній друг», квіти, ваза, м'яч, стрічка, серця; дидактична гра «Розкажи про вчинок», «Хто з ким товаришує».

Хід заняття

Привітання:

Добрий ранок

В добрий час.

Ми Вас раді тут вітати.

Наберем в долоні сміху

І розсипем всім на втіху.

Нашорошим швидше вуха –

Щоб могли усе - все слухати.

Ми потremo оченята –

Щоб могли спостерігати.

(Діти виконують рухи згідно тексту)

Вихователь:

Я пропоную вам послухати запис пісні із одного мультиплікаційного фільму.

Звучить запис пісні К. Рум'янової «Справжній друг» («Канікули kota Леопольда»).

Здогадались, з якого мультфільму ця пісня? Хто її виконує? А про що ж говориться в пісні?

Вихователь:

От і я сьогодні пропоную поговорити про дружбу.

Дружба – яке дивовижне і чарівне це слово. Давайте всі разом промовимо це слово - «Дружба».

- А що ж таке дружба?

Відповіді дітей.

Вихователь:

Дружба – це коли люди хочуть бути разом, коли разом їм цікаво, весело і комфортно; коли люди не сваряться, не ображають один одного; коли завжди допомагають, вміють пробачати.

- У вас є друзі?

Давайте пограємо з вами в гру «Квітка для друга».

(На розносі лежать квіти (серед них декілька зів'ялих, зламаних), кожен повинен вибрати квітку, яку б подарував другові).

Діти обирають квітку. Говорять: «Ця квітка для мого друга ...» і ставлять квітку у вазу.

Вихователь:

Всі ви вибрали яскраві, гарні квіти. Чому ніхто з вас не взяв ось таку квітку *(Показує вихователь зів'ялу квітку)?*

Відповіді дітей.

Вихователь:

Справді, друзям хочеться подарувати все найкраще. Погляньте, який у нас вийшов красивий букет!

Вихователь:

Вже ми знаємо, як звати ваших друзів. А ще хочеться дізнатись, які ж риси характеру у них. Тому давайте пограємо в гру «Розкажи про товариша».

Дидактична гра «Розкажи про товариша»:

(діти стоять в колі, вихователь посередині з м'ячем в руках)

- твій друг жадібний,-
- твій друг неслухняний,-
- твій друг лінивий,-
- твій друг щедрий,-
- твій друг сумний,-
- твій друг надійний,-
- твій друг злий,-
- твій друг талановитий,-
- твій друг спокійний,-

Діти дають стверджувальну або заперечну відповідь («Так, мій друг веселий», або «Ні, мій друг щедрий»).

Вихователь:

Дійсно, хороші у вас друзі. Але є люди, які не вміють дружити.

Ось розгляньте картинки і скажіть, чи хотіли б ви мати собі таких друзів.

Дидактична гра «Розкажи про вчинок»

(Діти розглядають картинки і оцінюють вчинки дітей. Потім говорять, як треба поводитись правильно).

Вихователь:

А як вигадаєте, легко знайти собі справжнього друга? Як стати справжнім другом?

Відповіді дітей.

Вихователь:

Щоб стати справжнім другом, потрібно дотримуватись певних правил:

- бути добрим;
- бути щедрим;
- бути привітним і веселим;
- нікого не ображати;
- завжди допомагати.

Якщо ви будете дотримуватися цих правил, у вас буде багато друзів; вас будуть любити і поважати.

Всі хочуть мати справжніх друзів і, навіть, мультиплікаційні герої. Пригадайте свій улюблений мультфільм. Виберіть головного героя. А пам'ятаєте з ким він товаришував? Знайдіть тепер товариша для свого улюбленого героя.

Дидактична гра «Хто з ким товаришує?»

Вихователь:

Наразі, ви тільки вчитеся дружити. Що ж таке справжня дружба ви дізнаєтесь, як станете дорослими. Трапляється так, що друзі часто сваряться і перестають товаришувати, або не допомагають один одному і дружба

між цими людьми зникає. Ви хочете перевірити чи міцна у вас дружба?

Фізкультхвилинка «Дружба»

Діти стають парами, обличчям один до одного і промовляють:

Я - твій друг, і ти - мій друг
(показують один на одного)

І навколо друзі!
(розводять руками)

В мене - ніс і в тебе - ніс
(торкаються спочатку свого носика,
а потім товариша)

Плеснемо в долоні!
(плескають в долоні)

В мене - щічки, в тебе - щічки
(погладжують щічки свої, а потім
товариша)

Гарні та гладенькі!
Я – твій друг, і ти - мій друг!
Друзі ми рідненькі! (обіймаються)

Вихователь:

Тепер ми можемо розпочинати випробовування дружби.

Візьміть один одного за руку. Уявіть, що навкруг глибока річка... Вам потрібно перевести свого товариша на інший берег цієї річки. Але є лише вузький місточок. Добре подумайте, як ви виконаєте це завдання, адже ви повинні йти разом із своїм товаришем і ваші руки не повинні роз'єднатися.

І от хто впорається із цим завданням, отримає символ дружби, адже в них справді міцна дружба.

Діти долають перешкоди і отримують серце.

Ви добре впорались із завданням. Ви справжні друзі!

Тому і надалі робіть все, щоб зберегти свої дружні, теплі стосунки. І навіть, якщо так станеться, що ви коли-небудь образите товариша, - знайдіть в собі сміливість вибачитись перед ним.

Цінують дружбу!

Моральне виховання раннього, дошкільного та молодшого шкільного віку має будуватися на вмінні переживати, проявляти свої почуття, засвоювати правила поведінки, спокійно ставитися до оточуючих. Найчастіше в допомогу беруть прості дитячі ігри. З їх допомогою дитина приміряє на себе різні громадські ролі, стає більш товариським, краще висловлює і розуміє почуття свої та інших людей.

Бажання допомогти і співпереживання також можна розвинути, граючи з дітьми. Перші моральні уявлення дитини формуються саме в грі. Накопичивши їх, він може співвіднести ці переконання зі своїми вчинками. У нього вже є певна база моралі, тому він здатний робити власний вибір. У грі дитина вчиться слідувати тим нормам, які схвалюються суспільством.

Конспект заняття «Добре серце»

Ганна САЛІЙ, вихователь

*Сію дитині в серденько ласку.
Сійся-родися ніжне «Будь ласка».
Вдячне «спасибі», «вибач» тремтливє.
Слово у серці- як зернятко в ниві.
«Доброго ранку!», «Світлої днини!»
Щедро даруй ти людям, дитино!
В.Гринько.*

Мета: продовжувати формувати у дітей морально-етичні уявлення та адекватні форми поведінки; учити правильно висловлювати почуття та емоції, оцінювати себе та інших; розширювати знання дітей про такі моральні категорії, як милосердя, співчуття, відповідальність; виховувати дбайливість, чутливість до стану інших людей.

Матеріал: м'яка іграшка у вигляді серця; 2 смайлика; картки із зображенням вчинків; паперовий будиночок; фішки-сердечки.

Хід заняття.

1. Організаційний момент.

Вихователь: Діти, коли ми зустрічаємось, що спочатку робимо? Правильно, вітаємось.

Давайте зараз з вами привітаємось та подаруємо один одному гарний настрій.

2. Гра «Привітаємось лагідно».

Мета: спонукати дітей поважати один одного; виховувати дружелюбність.

Хід гри: Діти стають у коло та передають іграшку у вигляді серця, вітаються один з одним. Ім'я сусіда треба назвати лагідно.

Вихователь: Скажіть будь ласка, чи може поганий вчинок зіпсувати настрій? Давайте

зараз пограємо та дізнаємося що не треба робити, щоб образити інших.

3. Гра «Оціни вчинок».

Мета: вправляти в умінні розпізнавати добрі та погані вчинки, описувати та давати їм оцінку; розвивати дружні стосунки, бажання допомогати.

Хід гри: Вихователь пропонує дітям по черзі взяти картинку, оцінити вчинок, зображений на малюнку, та описати його. Картинки із зображенням гарних вчинків діти складають на стіл з добрим смайликом, а поганих на стіл з поганим смайликом.

назвала свої вподобання протягує руку з розправленою долонею вперед. Наступна дитина також висловлює свою думку накриває своєю долонькою долоню перної дитини. Гра закінчується, коли всі діти побудували пірамідку з долоней.

Вихователь: Я бачу, що ви вмієте оцінювати вчинки, вмієте дружити, любити, а чи вмієте ви сами робити добро? Зараз ми перевіримо це.

5. Гра: Будиночок добрих справ.

Мета: спонукати дітей бути чуйними та з повагою ставитись до інших людей.

Хід гри: Діти по черзі називають добрі справи які вони виконують та ставлять фішку сердечко у вільне віконце будиночка.

Вихователь: Я бачу, що ви залюбки розповідали про гарні вчинки та неохоче про погані. Чому саме? (відповіді дітей)

Гарні вчинки може робити людина, яка вміє любити та має добре серце. Зараз ми з вами перевіримо чи це так.

Підсумок.

Подивіться, який будиночок ми з вами побудували. В ньому мешкають тільки добрі вчинки, а поганим не залишилось навіть жодного віконця.

4. Гра «Піраміда любові».

Діти стають в коло та по черзі кажуть, що вони люблять. Перша дитина, яка

Йдіть робити добро! В добрий час! І живіть в цьому світі з красою!

Людмила ПЕРЕКАТОВА, вихователь

Дуже важливо, щоб все повсякденне життя дітей було наповнене змістовною діяльністю та спілкуванням. Тільки тоді насичується духовний світ дитини, формуються її моральні якості. Готуючи дітей до школи, ми вихователі ставили перед собою завдання пояснити дошкільникам – якими нам усім треба бути, живучи у людському суспільстві.

«У товаристві лад – усяк тому рад» - стверджує народна мудрість.

Розширити і узагальнити поняття дітей про поведінку між людьми, про вихованість і чемність, доброту та милосердя; розвинути вміння свідомо дотримуватися встановлених правил поведінки, навички культурного звертання до людей – це дуже складний процес.

В своїй роботі ми знайомили малят з дитячими віршами українських поетів. П. Воронько «Ніколи не хвались», І. Січовик «Хвалько». Діти уважно слухали віршовані твори, переказували і коментували їх зміст.

Вивчити прислів'я, познайомитися з народною мудрістю допомогла дидактична гра «Якими ми маємо бути».

Розумними. Аби розум – щастя буде. Знання – джерело розуму. Мудрим ніхто не вродився, а навчився. Вченим стати неважко, людиною стати важко. Розум злість перемагає.

Добрими. Добро добром згадують. Добра думка – половина діла. Добре робити – добре буде й тобі. Доброму скрізь добре. На зло здатний кожен, а добро може зробити лише справжня людина.

Сумлінними. Усвідомлення і почуття за свою поведінку, свої вчинки перед самим собою, людьми, суспільством. Моральні принципи, погляди, переконання, совість. Втратити сумління – це означає стати безсоромним, підлим. Сумління – найкращий порада.

Порядними. Не здатний на погані, нечесні, або аморальні вчинки. Чесний, путящий, респектабельний, доброчесний. Порядність – дорожка за маєтки. Шануй людей і тебе шануватимуть.

Благородними. Благородний – який відзначається високими моральними якостями: чесний, порядний. Благородний не приховує своїх намірів.

Ввічливими. Ввічливий виявляє уважність, люб'язність. Вухами слухай, очима дивись, а ротом – мовчи.

Правдивими. Зів'яне правди цвіт – загине цілий світ. Нічого нам доводити, де правда говорить. Хто стежиною правди ходить, той не спіткнеться. Правда світліша за сонце. Де правда, там і щастя.

Працьовитими. Бджола мала, а й та працює. Хочеш їсти калачі, не сиди на печі. Маленька праця краща за велике безділля. Праця приносить достаток, а лінь – злидні.

Справедливими. Справедливість – правильне, об'єктивне неупереджене ставлення до кого-небудь. Людські стосунки, дії, вчинки, які відповідають морально-етичним і правовим нормам. Справедливість і повинь зупиняє.

Щедрими. Щедрий – це не скупий, не зажерливий, який охоче ділиться з усіма, не шкодує витрачених коштів. Щедрість душі словами не доводять.

Старанними. Старання – мати щастя.

Людяними. Людяний, який чуйно, доброзичливо і ввічливо ставиться до інших, уважний до чужих потреб, гуманний, людинолюб. Людяність – дорожка за багатство.

Щирими. Щирий – це той, хто прямо, безкорисливо, чистосердечно висловлює свої почуття, думки; відвертий, правдивий. Щирому серцю доброта відкрита.

Вчили привітання, побажання.
*Добрий день вам, добрі люди,
Хай здоров'я, щастя буде.
Не на день і не на рік,
А на цілий, цілий вік!*

Проводимо «Уроки доброти». Діти обговорюють ситуації, міркують, дискутують, складають оповідання за

умовними малюнками. Такі бесіди: «Хто хоче допомогти хлопчикові?», «Вчимося гуляти з хворими дітьми», «У лиху годину, пізнаєш вірну людину», показали, що наші діти відверті і милосердні. Виховувати у дітей доброту та чуйне відношення до навколишніх допомагає постійний зв'язок з дошкільнятами молодших груп. В спілкуванні з ними формується відповідальність, культура гри (спокійно грати не заважаючи іншим, бажання ділитися іграшками). Старші дошкільники постійно грають з малюками, допомагають їм одягатися на прогулянку, прибирають ігровий майданчик, показують вистави і розповідають казки. Особливо їм подобається пригощати малят гостинцями. І все це вони роблять з великим бажанням.

Всі діти з дитячих років повинні усвідомити, а ми дорослі, повинні їм допомогти зрозуміти, що:

*Правда в світі
Є дуже проста:
Сонце Землю теплом зігріває,
А людину – її доброта
І любов у житті прикрашає.
І тоді у людському суспільстві буде панувати
мир, злагода, добро і щастя.*

Моральне виховання у казках

Анна КОЛОСОВА, вихователь

Дуже рано дитина починає знайомитися з творами мистецтва, з кращими образами усної народної творчості. І як добрий, мудрий друг в її життя входить казка.

Стара казка на новий лад «Семеро козенят»

Ведучий: Була собі кізонька біла,
Дуже симпатична і мила.
Мала вона семеро маляток,
Семеро чудових козенятко.

Коза: Мої діточки, козенятчка,
Ви найкращі у світі маляточка!
Я для вас, я для вас на базар піду,
Найсмачнішу капусточку вам знайду.
А ви вдома сидіть,
Двері міцно замкніть!
Вовчика сірого не пускайте!
Віддаю ключі вам, тримайте!

1-ше козенятко:

Добре, добре, добре матусю!
Йди собі, за нас не хвилюйся!

Коза: Ви удома сидіть дуже тихо,
Як почує вас вовк-буде лихо!

2-ге козенятко: Добре, добре, добре матусю.
Йди собі, про нас не турбуйся.

Коза: Мої діточки козенятчка,
Ви найкращі у світі маляточка,
Я для вас, я для вас на базар піду,
Найсмачнішу капусточку вам знайду!
(Махає рукою, іде геть)

7-ме козенятко: Залишилися ми вдома,
Ти найперший, а я –сьома!

Усі: Семеро козенят! Ме!

2-ге козенятко: Небоїмося ми нікого,
Навіть, навіть вовка злого!

Усі: Семеро козенят! Ме!

3-тє козенятко: Хай підійде до порогу-
Буде згадувати довго!

Усі: Семеро козенят! Ме!

4-те козенятко: А ми-бац! -його ногами!
А ми-бац! -його рогами!

Усі: Семеро козенят! Ме!

5-те козенятко: Не боїмося ми нікого,
Переможемо вовка злого!

Усі: Семеро козенят! Ме!

Вовк: Пісня чується з квартири,
Голоси один...чотири,
П'ять і шість, усього сім!
Так пищать, ще чути всім!
Козенята це маленькі,
Ще дурненькі та смачненькі!
Я козлятинку люблю!
Зараз всіх їх половлю!
(Стукає)

1-ше козенятко:

Хто це стукає до нас?

Вовк: Це електрик, дід Панас!

2-ге козенятко: Нам матуся наказала,
Щоб дверей не відчиняли!

3-тє козенятко: Ми слухняні козенята
І не будем відчиняти.

4-те козенятко: Ви матусю зачекайте,
Чи пізніше завітайте.

Вовк: Хто б подумав! От невдача!
Ну зажди, м'ясце козяче!
(Знов стукає)

1-ше козенятко: Хто це стукає до нас?

Вовк: Відчиніть, це Київ газ!

2-ге козенятко: Нам матуся наказала,
Щоб дверей не відчиняли!

3-тє козенятко: Ми слухняні козенята
І не будем відчиняти!

4-те козенятко: Ви матусю зачекайте
Чи пізніше завітайте!

Вовк: Хто б подумав! Знов невдача!
Не дурне м'ясце козяче...
(Стукає)

5-те козенятко: Хто це знов у двері стука?
Вже набридло, просто мука!

Вовк: Я сусідка ваша, киця,
Я принесла вам морквиці! Няв!
Соковитої, смачної
І солодкої такої! Няв!

6-те козенятко: В киці голос не такий!
В киці голосок тонкий!

7-ме козенятко: Ти не киця! Ні ти –вовк!
Що, не нявкаєш? Замовк?
(Усі сміються, стрибають)

Вовк: Хто б подумав? Знов невдача!
Хитре це м'ясце козяче!
Знайте ж хитрість і мою!
Зараз голос, підкую!
(П'є яйце, стукає)

1-ше козенятко: Хто це стукає до нас?
Знову вовк? Чи Київ газ?
(Сміються)

Вовк: Відчиніть вам телеграма!

5-те козенятко: На базарі наша мама!

6-те козенятко: Через двері зачитайте,
Або маму зачекайте!

Вовк: Ну й розумні козенята!
Що ж, читаю:
«Ваша мати на базарі щойно впала.
Ніжки дуже позбивала!
Ще й зламала кінчик рога.
Їй потрібна допомога!».

5-те козенятко: Це Брехня!

6-те козенятко: А що як ні!
Страшно, боязно мені!

7-ме козенятко: В мамі збиті ригі і ноги.
Їй потрібна допомога?

1-ше козенятко: Відчиняєм треба йти,
Мамі слід допомогти!
(Вривається вовк)

Вовк: Упіймались ну і ну!
Я усіх вас проковтну!
2-ге козенятко: Вовк! Він нас перехитрив!
Навіть голос підробив!
3-тє козенятко: Мамо! Мамо! Я боюся!
4- те козенятко: Ой рятуйте нас!
Усі: Матусю!!!
(Вовк бігає ловить козенят входить коза)

Коза: Вовче сірий, лиходію!
Ти біди не заподіяв?
Козенята мої милі,
Чи усі здорові, цілі?
Якщо скривдив козенят,
Дорогих моїх малят,
Заколю тебе рогами,
Затопчу тебе ногами!

Вовк: Що ти! Що ти! Не кричи!
І ногами не топчи,
Он твої всі козенята,
Я хотів лише пограти...

Гарна в тебе дітвора!
Та мені вже в ліс пора!
(Тікає)

Ведучий: Вовк утік аж п`ятки миготіли!
Слухайте матусю, козенятка!
Хижакам, вовкам не довіряйте.
Мамину науку пам`ятайте!
Мама і навчить, і порятує,
Мама і смачненьким почастує!
(Коза дістає капусту)

Мама - кращий друг малят,
Всіх малят, не тільки козенят!

Витоки морального виховання - у розповіданні та читанні казок, виховують через серце, виховують через душу дитини. Казка завдяки своїй невимушеності викладу, прозорості образів, назавжди залишає не виправний слід у дитячій душі.

Друзів треба поважати, всім в біді допомагати

Любов КУЗЬМИНСЬКА, вихователь
Людмила ЯЦЕНКО, практичний психолог
Ганна ІВАНИЦЬКА, музичний керівник

Театралізована діяльність – невичерпне джерело розвитку почуттів, переживань й емоційних відкриттів, засіб залучення до духовного багатства. Театралізована діяльність допомагає формувати досвід соціальних навичок, поведінки завдяки тому, що кожний літературний твір чи казка для дітей дошкільного віку завжди мають моральне спрямування. Улюблені герої вчать бути добрими, сміливими, чесними, щирими. Використання театралізованої творчості дає змогу виховувати у дошкільників негативне ставлення до жорстокості, хитрощів, боягузтва, зради; розширювати та поглиблювати знання про навколишній світ; проявити свої здібності та таланти.

Саме тому авторська казка Кузьминської Л.І. «Під парасолькою», у виконанні педагогів дошкільного закладу та вихованців логопедичної групи, стала справжнім подарунком для малят. Переглянувши казку, дошкільнята засвоїли головний урок життя: «Друзів треба поважати, всім в біді допомагати»!

Під парасолькою

*На подвір'ї стоїть будиночок, у якому
живуть мама Кішка і маленьке Кошенятко.*

Казки навчають нас дружити,
І щоб ми чемними були.
Вам сюрприз приготували,
Нову казку написали.
Тож сідайте всі зручненько,
І ведіть себе тихенько.
Ну а ми, для вас, малята,
Будем казку починати.

У віконце виглядає кошенятко

Кошеня Мамо, мамо, сонце світить!!
Вже гулять побігли діти.
Можна я до них піду?
Як покличеш, я прийду!

Мама Кішка Можеш йти ти погуляти,
Та тримайся близько хати!
В лісі можна заблукати,
Де тебе буду шукати?
Ведуча Кошеня лапкою махнуло
І швиденько в ліс гайнуло.
В лісі квіточки збирає,
Пісню весело співає.

Пісня Кошеняти

Ведуча На небі хмаринки з'являються,
Дощик починається!
Котик дощику злякався,
За кущами він сховався!

Ведуча: Казки люблять всі на світі,
І великі, і малі.

Театралізована діяльність

Танок хмаринок

Ведуча Кішка вибігла із хати,
Стала Кошеня шукати.
Мама Кішка Мурчику, синок, ти де?
Дощик вже годину йде!
Ведуча Кошенятко вибігає
Маму міцно обіймає.
І вони чекати стали,
Коли дощик перестане.

Стоять під парасолькою

Ведуча Дощик л'є, а час минає,
Мишенятко підбігає.

Під музику вибігає Мишеня

Мишеня Я маленьке мишенятко,
В мене змерзли хвостик, лапки.
Можна з вами постояти,
Дощик цей перечекати?
Ведуча Кошеня відповідає.
Кошеня Місця нам не вистачає!
Мама Кішка Треба друзів поважати,
Всім в біді допомагати!
Станьмо разом всі тісненько,
Буде тепло і зручненько!
Ведуча Дощик л'ється, не вщухає,
Жабеня до них стрибає!

Під музику вибігає Жабеня

Жабеня Я зелене жабенятко,
Поспішало я до хати!
Можна з вами постояти,
Дощик цей перечекати.
Ведуча Кошеня відповідає.

Кошеня Місця нам не вистачає!
Мама Кішка Тобі хочу нагадати,
Друзям треба помагати!
Забігай до нас скоріше,
Буде всім нам веселіше!
Ведуча Дощик щиро поливає,
Бачу зайченя стрибає.

Під музику вибігає Зайченя

Зайчик Я маленьке зайченя,
Шубку промочило я!
Можна з вами постояти,
Дощик цей перечекати?

Ведуча Кошеня відповідає.
Кошеня Місця нам не вистачає!
Мама Кішка Забігай до нас скоріше,
Буде всім нам веселіше!

Ведуча Дощик л'ється, не вщухає,
Ось лисичка підбігає.

Під музику виходить Лисичка
Лисичка Я рудесенька лисичка,
Зростом зовсім невеличка.
Можна з вами постояти,
Дощик цей перечекати?

Мама Кішка Забігай до нас скоріше,
Буде всім нам ще тепліше!

Під музику виходить Сонечко

Ведуча Сонечко вийшло
Й маленькі звірята,
З Кішкою разом
Танцюють завзято.

Танок звірів

Мама Кішка Дуже рада я, малята
Що маленькій мій синок
Друзів має так багато.
Бо отримав він урок.

Всі разом Треба друзів поважати,
Всім в біді допомагати!

Ведуча Шановні гості, наші малята,
Всіх хто прийшов до нас на свято,
Я запрошую пограти!

Гра «Сонечко і дощик»

Ведуча Ось і казочка скінчилась,
То ж чого ви тут навчилиесь?

Відповіді дітей.

Ведуча Я бажаю вам, малята
Вірних друзів в житті мати!

Моральне виховання починається з перших кроків свідомого життя дитини

Ганна ІВАНИЦЬКА, музичний керівник

Театр – один з самих демократичних видів мистецтва для дітей, він дозволяє вирішити безліч актуальних проблем сучасної педагогіки і психології, пов'язані з:

- художньою освітою та вихованням дітей;
- формуванням естетичного смаку;
- моральним вихованням;
- розвитком комунікативних якостей особистості;
- вихованням волі, розвитком пам'яті, уяви, ініціативності, фантазії, мови (діалогу і монологу);
- створенням позитивного емоційного настрою, зняттям напруження, вирішенням конфліктних ситуацій через гру.

Головне, театр розкриває духовний і творчий потенціал дитини і надає реальну можливість адаптуватися їй в соціальній сфері.

27 берзня світ вкотре відзначає Міжнародний день театру.

Це, напевно, єдиний театр, який довговічний. Це місце, куди із задоволенням ходять маленькі крихітки, адже лялька - це не просто лялька, це персонаж казки, який ожив. Це невеличке диво, яке повністю реальне для маленької дитини.

Під час лялькової вистави діти дуже піддаються емоційному впливу і активно реагують на процеси, що відбуваються на сцені. Вони активно включаються в сюжет, відповідають на питання, що задаються ляльками, охоче виконують їх доручення. Таким чином, дитина розвиває не тільки своє мислення і моторику, але й вчиться спілкуватися з однолітками.

Дорослі не грають в ляльки і не вірять їм з однієї простої причини - їм не вистачає часу і сил вийти за рамки звичного їм світу, щоб трохи помріяти. Здатність мріяти і віра в казки займає дуже багато сил, адже потрібно осмислити все сказане в казці і встигнути відповідно зреагувати. Тому, діти, які сприймають це все, як казку і гру, з ранніх років вчать моральних і етичних основ, якими будуть користуватися в дорослому житті.

27 березня святкується Міжнародний день театру. З нагоди свята в ДНЗ № 9 «Ромашка» для всіх вікових груп було показано виставу «Друзі із біди визволять завжди» з усіма театральними атрибутами (касами, квитками, контролерами, касирами).

Головних казкових героїв виконували вихователі дошкільного закладу. Як результат, у дітей підвищився настрій та інтерес до театральної ігрової діяльності. Представляю вашій увазі сценарій святкового заходу.

День Театру

Ведуча:

Затихнув гомін.
В залі згасло світло,
І, враз заповнивши всі чуття,
Розсунулась завіса... І розквітло
Життя — мов казка,
Й казка — мов життя.

Відкритими очима і серцями
Поринули в ту казку глядачі,
Захоплено, бурхливо до нестями,
Всім помислом за дією йдучи.
А дія розгортається, як злива:
Палає барвами казкове тло,
Герої йдуть на подвиги сміливо,
Стоять за правду і долають зло.
І кожне слово, кожен світлий образ
В одкритім серці залишає слід...
І кожен мріє — дужим та хоробрим
Зрости й піти в широкий білий світ!
Зрости і стати — як оці герої,
Що в боротьбі долають всі путі!..
І все, що є на сцені тільки грою,
Самим зазнати в справжньому житті!..

Ведуча:

От і прийшов березень, а з ним і весна.
Час пробудження природи й людських
почуттів, час оновлення і щирого завзяття в
думках, справах і прагненнях. Людину
завжди вирізняло з-поміж інших істот
глибоке світовідчуття та потяг до
прекрасного. З 1962 року щорічно, 27
березня, святкується Міжнародний день
театру. Це не просто професійне свято
майстрів сцени, це свято мільйонів
шанувальників цього жанру мистецтва.

Дитина

Шановні слуги Мельпомени!
Всі театральні діячі!
Сьогодні свято і у мене,
Бо я — один із глядачів.
Бо я закоханий віддавна
В мистецтво ваше і в ваш храм.
Хай творчість ваша буде славною,
І хай щастить у всьому вам!

Дитина

Щастить і завтра, і сьогодні,
Щоб кожний час був у вазі.
Хай будуть всі у вас — народні,
Бо ви заслужені усі!

Дитина

Що "світ — театр",
Ми знаємо не з преси,
Що ми актори —
Теж не новина...
Саме життя для всіх нас
Пише п'єси,
Де кожна дійова особа
Головна!

Дитина

Театр для нас – це наче казка.
Тут можна зняти свою маску,
І стати можна тут поетом,
Й складать віршовані куплети.
Тут можна різного почуť,
А ще й збрехать і обмануť.

Дитина

Театр – це море сподівань,
І нездійснених побажань.
Це гарне місце відпочинку,
І восени, і навіть взимку.
Тому я хочу привітати
Усіх людей із Днем театру!

Фізкультхвилинка

А тепер щоб нам уважно всім
дивитися виставу, треба встати, підрівняти
і зробити разом вправу.

Руки вгору підіймаєм,
Потім вниз їх опускаєм.
Ту-лу-бом повигинаєм
Раз, два, три – відпочиваєм.
Ручками ми помахаем
І легенько пострибаєм.
Трішки ми поприсідаєм.
Вдих та видих – і сідаєм.
Приготуймо ваші руки,
Чарівні хай линуť звуки.
Звуки Баха, звуки Ліста,
Уявіть: ви піаністи.
Ваші пальці, мов спішать,
Бо по клавішам біжать,
Раз і два, і три підряд
Тільки з музикою в лад.
А тепер всі завмираймо,
Казку нашу починаймо.

ДРУЗІ ІЗ БІДИ ВИЗВОЛЯТЬ ЗАВЖДИ

Дійові особи: Дід, Баба, два півники —
Петрусь і Павлусь, Лисиця, Вовк, Зайчєня,
Мишка.

Селянська хата. Піч, лава. Дід і Баба сплять.
Наперед вибігають два півники — Петрусь і
Павлусь.

Петрусь (змахує крильми): Доброго ранку,
Павлусю!

Павлусь (змахує теж): Доброго ранку й
тобі, Петрусью!

Петрусь: Сьогодні я перший співатиму!

Павлусь (стриує головою): Ні, я хочу
першим співати!

Наскакують один на одного, лопочучи
крильми.

Баба (встає): Ох і сварливі наші півники!
Знову завелися й ранок як годиться не
привітали. Сором та й годі!

Півники (присоромлено): Кукуріку!
(Веселіше). Кукуріку!!!

Дід (встає): Іду, іду, зараз насиплю вам
зернят попоїсти.

Виносить корячок із зерном, сипле на землю.
Півники підбігають, відтручують один
одного.

Петрусь: Це мої зернятка!

Павлусь: Ні, мої!

Дід (сердячись): Бабусю, несила вже терпіти
таких розбишак — щодня галасують,
сваряться. Давай-но заріжемо одного та
борщику смачного наваримо.

Баба: Шкода ж бо мені їх, діду. Та й кого б
це з-поміж них вибрати? Нехай я подумаю,
зажди трохи.

Петрусь (на вухо Павлусеві): Хутенько
тікаймо звідси, бо комусь із нас таки випаде
варитись у їхньому борщі.

Павлусь: Згода, тікаймо. Дай-но лишень
зернят у вузлик насиплю.

Півники, скрадаючись попід хатою, швидко
йдуть геть.

Лісова галявина. Лисиччина хатка. Лисичка
прибирає, наспівуючи:

Лисичка: В хаті в мене чепурненько,
Чисто прибрано й гарненько.

В гості Вовка запрошу,

Біля печі посаджу.

Горщик каші в мене є,

Кислячком нехай зап'є.

А м'яся не вистачає —

Хай вже Вовчик вибачає.

До хатки підходять півники, стукають у двері.

Лисичка: Хто там? Заходьте, не замкнено.

Півники *(заходять):* Це ми, братики півники.

Петрусь: Я — Петрусь, а він — Павлусь.

Павлусь: Ми по лісу находилися, наші ніжки потомилися, зголодніли, та й переночувати нам ніде...

Лисиця *(дуже люб'язно):* Заходьте, заходьте, будь ласочка! Заходьте, любесенькі, зігрійтеся, ріднесенькі! *(Підкидає дрівець у піч, ставить на стіл полумисок з пирогами).* Їжте досхочу та лягайте спатоньки. *(Задоволено потирає руки).*

Півники *(сідають на лаві):* Дякуємо тобі, господинечко! Так спати хочеться — віченьки злипаються... *(Засинають тут же на лаві).*

Лисиця *(радісно метушиться):* Зараз Вовчика гукну, нагодую й напою. Та й гарні ж півники! Товстенькі! *(Вибігає).*

Петрусь *(сполохано прокидається):* Павлусю, ти чув? Це ж Лисичка! Знову нам тікати треба!

Павлусь *(похапцем зістрибує з лави):* Ой, так! Від Лисички треба тікати!

Півники тікають.

Заходять Вовк і Лисиця. Здивовано роззираються.

Вовк *(сердито):* Ти що, кумасю, мене обдурила? Зі мною не жартуй, коли хочеш, щоб я з тобою дружив!

Лисиця *(запопадливо):* Та ні-бо, Вовчику, були тут півники, справді були! Онде їхні сліди — по них і знайдемо втікачів.

Лисиця і Вовк ідуть углиб лісу.

На галявину виходить зайчик.

Зайчик: Я маленьке зайченятко, друзів маю я багато.

А від Вовка і Лисиці мені ховатися годиться.

Поспішаю завзято до Мишкиної хати.

Мишка мене добре знає, зі мною в хованки пограє.

З-за куцій обережно виходять півники.

Побачивши зайченя, злякано зупиняються.

Півники: Ой, ти хто такий?

Зайченя: Я зайченята з лісу, а ви хто такі й звідкіля?

Петрусь: Ми півники з села. Про зайців нам бабуся казала, що вони не злі, м'яса не їдять.

Зайчик: То чого ж ви такі перелякані?

Павлусь: Та ж за нами Лисиця і Вовк женуться, хочуть нас з'їсти!

Зайчик: Ой, я теж боюся Лисиці й Вовчиська! Але ж не годиться гостей у біді полишати. Давай Мишку гукнемо — може, вона нам допоможе.

Мишка, агов! Мишка!

Пританцьовуючи під музику, вибігає мишка.

Мишка: Ви чого мене гукали? Погуляти мене звали? То давайте рахувати, кому першому шукати. А це хто з вами?

Зайченя: Це півники, вони від Лисиці та Вовка тікають, у нас порятунку шукають. Краще давайте танцювати!

Фізкультхвилинка

В кутку галявини з'являються Лисиця й Вовк.

Мишка (вигололює): Нумо, друзі, ховаймося швидко! Онде вже йдуть Лисиця й Вовчище! Ховаються разом з півниками у норі, а зайченя тікає.

Вовк: Е, довго вони в норі не висидять! Ми їх тут почекаємо.

Лисиця: Давай перехитруємо їх. Заховаймося за тим кущиком, то, може, вони й визирнуть із нори. (*Ховаються*).

Півники (*визирають*): Вже немає ні Вовка, ні Лисиці!

Вовк і Лисиця вибігають з-за куців, кидаються до півників.

Вовк: Лови!

Лисиця: Тримай!

Півники: Рятуйте! Лихо нам!

З'являється Дід з рушницею в руках, стріляє вгору, лякає хижаків. Ті зникають у куцах.

Дід: Ходіть до мене, бідолашні. Ходіть до мене, мої любі! Бабуся всі очі виплакала за вами.

Петрусь: А борщу з м'ясцем уже не хочеться?

Павлусь: Нам без вас у лісі гірко. Ми додому хочемо.

Дід: Підемо, підемо зараз додому. Тільки ж ви більше не сваріться, живіть дружно, мирно.

Півник:

Мишки, зайчата,
Ми йдемо до хати,
Там бабуся наша
Нас чекає й плаче.

Виходять мишка й зайченя.

Мишка: Ми вас проведемо, з лісу дорогу покажемо.

Зайченята: А поки Лисиця з Вовком далеко, у нас радість і свято!

Усі разом співають і танцюють.

Якщо друзів маєш,
То біду здолаєш.
Друзі із біди
Визволять завжди.
Той щасливий дуже,
Хто зустрине друзів.
Друзі із біди
Визволять завжди.
Хай на всьому світі
Знають звірі й діти:
Друзі із біди
Визволять завжди!

Ось і закінчилася наша казочка.
Запрошую головних героїв під гучні оплески!

«Театр повинен просвіщати розум. Він повинен наповнювати світлом наш мозок ... Нехай же вчать народ бачити речі, людей, самого себе і ясно судити про все це. Радість, сила і просвіта - ось три умови народного театру.»

Роллан Р.

Сценарій до 8 березня в групі раннього віку «В гостях у колобка»

Ганна ІВАНИЦЬКА, музичний керівник

Дитинство – це період народження і становлення особистості, є фундаментом для розвитку її духовних, етичних, моральних і релігійних цінностей. Це період пізнання Людини та соціуму, з усіма його позитивними і негативними проявами. Саме в цей період закладаються основи формування духовності, почуттів, сприйняття світу та світовідношення, любов до всього живого. Це перші кроки навчання, це перші радощі, перші розчарування і перші сльози... Це, нарешті, підґрунтя становлення громадянина і патріота своєї країни. Це період життя людини, в якому закладаються основи особистісної активності та особистісні властивості, цінності, що визначають якості майбутнього життя; це такий життєвий досвід, коли особа, і як людина, і як особистість, найменше захищена від соціального, психологічного і фізичного насильства; це період оволодіння морально-етичними нормами подальшого життя, життя в дорослому віці.

Моральні якості важливі для формування простору зовнішнього життя дошкільняти, для повноцінної реалізації себе як індивідуальності та соціальної істоти. Це самостійність, працелюбність, відповідальність, чесність, правдивість, щирість, чуйність, товариськість, самовладання, сміливість, справедливість, толерантність, громадянськість, патріотизм...

Одним з ефективних засобів морального виховання на музичних заняттях є: дидактичні ігри; прослуховування, як класичної, народної, так і сучасної музики, тематичні розмови, усі ці засоби відповідають потребам та інтересам дітей, сприяють вияву їхньої самостійності, ініціативи, творчості, імпровізації, перевірці себе. У грі дитина активно пізнає навколишній світ, стосунки між людьми, правила і норми поведінки, себе, свої можливості, усвідомлює свої зв'язки з іншими. За допомогою прослуховування музики розвиває свою уяву, починає мислити, бачити внутрішню красу музики. Цілеспрямований характер роботи дає їй змогу добирати потрібні засоби, іграшки, товаришів, здійснювати задум, вступати в стосунки з однолітками, а її творчий характер допомагає реалізувати свої уявлення про оточення, ставлення до нього тощо. Тому різноманітні види роботи на музичних заняттях використовуються як засіб не тільки формування певних знань, а й для виховання моральних уявлень і почуттів, розвитку самостійності, ініціативи, відповідальності.

Провідні якості моральності формуються в ранньому дитячому віці через гру, казки, вистави, святкові заходи. Але вирішальну роль у цьому процесі відіграють батьки: їх власна поведінка на засадах

високої моральності, цілеспрямований вплив на особистість дитини закладають основи моральних чеснот особистості.

Пропоную вашій увазі сценарій свята.

Хід свята.

Ведуча:

Не попрощались ще з зимою,

А вже весна несе тепло.

І свято мами дорогої —

Як завжди в березні прийшло.

Діти під музику заходять до зали, сідають на стільчики.

Ведуча:

Любі діти, гості наші,
Знов весна нас всіх зібрала,
Й по секрету нам сказала,
Що чарівність в ній- від мами,
І тому вона пригожа,
Що на маму трішки схожа.
Ну, а ми весну стрічаймо
І матусеньку вітаймо.

Вірші про матусю.

Ведуча:

Тож давайте всі малята
Пісню заспіваємо
І матусь своїх рідненьких
З святом привітаємо.

Пісня про маму

Ведуча: Дітки, а ви хочете помандрувати в казочку? Туди де трапляються різні дива та пригоди?

Діти: Так.

Ведуча: Тоді давайте сядемо всі у чарівний потяг та всі разом вирушимо до казкового лісу.

(Під музику йдуть змійкою по килимку, підходять до хатинки).

Ведуча:

Ось приїхали ми в ліс!
Скільки він чудес таїть!
Всі дерева золоті,
Гарно вбрані розписні.
На галявині - краса,
Тільки що за чудеса?
Будинок казковий стоїть,
Постукати нам велить.

Під музику виходить бабуса.

Бабуса: Добрий день, гості дорогі!

Діти: Добрий день, бабусю.

Бабуса: Як добре, що ви в гості прийшли.

А ми як раз колобка спекли.

Ось, лежить такий кругленький
Вистигає помаленьку.

Ведуча:

Колобок, дивіться, скік,
Покотився за поріг.

Під музику Колобок бігає по залі.

Бабуса:

Ти тримай його, хапай,
Просто так не відпускай!
Діти, допоможіть,
Колобка поверніть!

Діти:

Колобок, рум'яний бік!
Ти куди це скік та скік?

Колобок:

Я спішу в весняний ліс -
Пролісків нарвати,
Щоби цими квіточками
Бабусю привітати.

Ведуча:

А тебе ніхто не з'їсть?

Колобок:

Ой, не треба так лякати,
Краще будемо співати!

Ведуча:

А ми тобі колобочку пісеньку про бабусю
заспіваємо, ти такої пісеньки ще ніколи не
чув.

Пісня про бабусю.

Ведуча:

Ну, щасливо, Колобок,
Не забудь про нас, дружок.
Допоможемо в біді
Тільки друже нас гукни!

Колобок під музику тікає за тин.

Ведуча:

Покотився Колобок по доріжці,
Раптом - звідки не візьмись -
Заєць - швидкі ніжки.

Під музику вистрибує зайчик.

Заєць:

Колобок, колобок, я тебе з'їм!

Колобок:

Зайчик не їж мене,
Краще подивись як мої друзі гарно
танцюють.

Ведуча:

Діти, давайте допоможемо Колобку
І затанцюємо таночок.

*Діти виконують таночок парний,
Колобок в цей час тікає за тин.*

Ведуча (Зайцю):

Колобок наш - спритний дуже,
Ось тобі морквинка друже.
Заєць йде під музику.

Ведуча:

Тільки всі затанцювали -
Колобку допомагали
Як з кущів виходить Вовк.

Вовк:

Колобок, колобок, я тебе з'їм!

Колобок:

Діти! Ви допоможіть!
І від Вовка захистіть!

Ведуча:

Ну що, діти, допоможемо?

Діти: Так!

Ведуча: Давайте, пограємо з Вовком у веселу
гру, а Колобок тим часом встигне втекти.

Гра з Вовком.

Ведуча:

Поки Вовк із дітьми грав,
Колобок наш утік.

Вовк плаче: - У-у-у!

Ведуча:

Що ти, Вовк, не ображайся,
Ми тобі даруєм м'ячик.

Вовк йде під музику.

Ведуча:

Бігав Колобок ... присів -
І раптом Ведмедя стрів.

Під музику виходить Ведмідь

Ведмідь:

Колобок, колобок, я тебе з'їм!

Колобок:

Ой, діти, допоможіть,
Від Ведмеда захистіть!

Ведуча:

Ну, що врятуємо ми Колобка?

Скажіть діти голосно: Так!

Ведмедик, Колобка не чіпай,
Своєю дорогою повертай.

Ведмідь:

Знаю, знаю, що колобок шукає своїй бабусі
на свято квіточки, ану Дівчата-квіточки –
затанцюйте нам танок!

Таночок квітів.

Ведуча:

Подивіться скільки гарненьких квіточок на
нашій галявині, давайте їх позбираємо.

Гра «Збери квіти у кошик».

Ведуча:

Колобок зрадіє, коли побачить який гарний
букетик ми зібрали для бабусі.

Ведмедик, ти не ображайся,

Краще медом пригощайся!

Ведмідь під музику виходить.

Ведуча:

Ведмідь задоволений віддалився

Ну, а Колобок далі покотився.

Колобок бігає.

На пеньочку тільки сів ...

І Лисицю тут зустрів.

Виходить під музику Лисиця.

Лиска:

Колобок, колобок, я тебе з'їм!

Колобок:

Ой, діти, допоможіть!
Від Лисички захистіть.

Ведуча:

Ох ти, Лисонько, Лисуня,
В лісі - перша ти красуня.

Яка хустка, подивися

З нами в танці покрутися.

**Ведуча простягає Лисиці хусточку, Лиса
ченуриться, повертається і під музику
починає танцювати.**

Загальний танок.

Колобок:

Ось бабусю, це тобі

Тримай гарненькі квіточки.

Дарує квіти Бабусі.

Бабуся:

Дякую тобі, Колобок, за такий гарний
подарунок.

Ведуча:

Як ми славно веселились!

Анітрохи не втомились!

Колобку допомагали,

Гарні квіточки збирали.

І матусь з бабусями разом привітали,

Щоб усі вони веселими і щасливими стали.

От і казочці кінець,

А Колобок наш - молодець!

Чи важливо виховувати дітей морально?

Тетяна СПІВАК, вихователь

Виховання моральності дитини починається з сім'ї. Це середовище, в яке малюк потрапляє відразу після народження. У ньому формуються певні взаємини між батьками і дітьми. Ці зв'язки відіграють важливу роль в моральному вихованні дитини.

Саме в родині закладається перший досвід і накопичуються ті знання, якими володіли попередні покоління. Дорослий є для дитини взірцем поведінки. Дивлячись на поведінку своїх батьків, він будує відносини з оточуючими. У сім'ї у дитини з'являється почуття турботи про близьких, вміння поважати їх позицію і інтереси.

Моральне виховання дітей має на увазі вплив на дитину сім'ї, школи і суспільства з метою розвитку в ньому моральних якостей, поведінки і почуттів. Наслідування - це основа будь-якого навчання для маленької дитини. Малюк розуміє, яка атмосфера в сім'ї, відносини між батьками. Він відчуває тон їхніх розмов. Те, що відбувається всередині сім'ї, не може не відбитися на дитині. Саме звідси він бере звички своєї поведінки і ставлення до світу.

Моральне виховання передбачає формування у дитини моральних переконань. Одне з них - чуйність. Вона полягає в розумінні потреб і стану іншої людини. Чуйність - це співпереживання, бажання допомогти, що робить дитину чуйним до чужих проблем. Виховання чуйності в сім'ї полягає в прищепленні маленькій людині

навички турботи про близьких і поваги їх бажань і почуттів.

Ще в ранньому дитинстві потрібно сформувати у дитини установку на добро. Важливо пояснити йому, як добре приносити людям користь. При цьому необхідно донести і те, що важливі вчинки, а не розмови про добро.

Таким чином, моральні якості дітей починають формуватися в сім'ї. Вони беруть свій початок з поведінки і прикладу дорослих. Важливо, щоб слово батьків завжди підтверджувалося справою. Тільки так можна сформувати необхідні моральні якості у своїх дітей.

Становлення моральних якостей особистості бере свій початок в ранньому дитинстві. Саме в цей період дитина засвоює перші моральні вимоги і входить в світ суспільних відносин. Дорослий виконує провідну роль у формуванні моральних якостей малюка, який або копіює його поведінку, або переймає необхідні якості в процесі спілкування з ним.

Щоб первинна соціальна адаптація дитини пройшла нормально, потрібно викликати у неї потребу в спілкуванні з дорослими. У цей період розвивається потреба маленької людини в наслідуванні, розумінні промови, зверненої до неї. Дитина повинна навчитися розрізняти «можна» і «не можна». Раннє дитинство - це період, коли формується правильна поведінка і позитивні звички.

Емоційне спілкування, яке існувало між дорослим і малюком до шести місяців, змінюється предметним. Маніпулюючи іграшками, батьки викликають бажання дитини до наслідування. У цей період у малюка формуються необхідні для морального виховання якості: розуміння мови, самостійне відтворення дій, предметне спілкування. Малюк починає розуміти слова схвалення і заборони лише до кінця першого року життя. Емоційно забарвлені слова сприймаються дитиною більш серйозно, ніж сказані без певної міміки і інтонації. Дитина охоче грає з предметами і повторює дії дорослого.

Можливості морального виховання одnorічного малюка розширюються, так як він вже може ходити і йому стає простіше пізнавати світ і взаємодіяти з ним. Дитина вже добре розуміє мову дорослого, що дозволяє словесно контролювати його поведінку. Важливим аспектом цього періоду є спілкування не тільки з дорослим, а й з однолітками. На цій основі формується доброзичливе ставлення до інших дітей, любов до батьків і прихильність до вихователя.

Формування правильної поведінки дитини багато в чому залежить від оцінки дорослого. Всі його вчинки розвиваються на цій основі. Якщо дорослий позитивно оцінює поведінку малюка, у нього з'являється бажання зробити ще щось хороше. Покарання викликає почуття незадоволеності.

Розвинути позитивне ставлення до однолітків, уміння правильно поводитися в колективі допоможуть ігри. Вони також створять певну дисципліну серед дітей раннього віку. Зазвичай використовують такі нескладні ігри, як «Коровай» або «Хто у нас хороший?».

Роль дорослого дуже важлива. Він вчить дитину позитивно ставитися до інших дітей і наслідувати їх, розвиває бажання піклуватися про них. Чуйне ставлення до однолітків показує виховatelj або батько. Він втішає дитину, яка плаче, залучає інших дітей поділитися з ним іграшкою, погладити його по голівці і інше.

Отже, до кінця раннього віку дитина засвоює прості правила поведінки, вчиться бути в колективі, виконувати доручення батьків. У нього з'являється позитивне ставлення до оточуючих. Поведінка дитини регулюється оцінкою дорослого.

Так в дитині формується почуття задоволення тим результатом, який він отримує при правильному виконанні доручень дорослого.

Моральне виховання дітей в сім'ї повинно будуватися на розвитку в них певної системи цінностей, прищепленні позитивних вчинків, що в цілому створює правильну особистість. Дитина не буде відчувати труднощів у спілкуванні з іншими людьми, якщо вона буде розуміти значення таких слів, як доброта, дружба, співпереживання, любов і справедливість. Правильно виховані дошкільнята більш стійкі до стресів.

Доброзичливе ставлення до інших дітей, чуйність до чужої проблеми є центром морального виховання в дошкільному віці. Емоції відіграють важливу роль у вихованні дитини. Вони стають більш різноманітними у міру дорослішання малюка. Емоції допомагають сформувати певне ставлення до дійсності і реакцію на неї. Чим доросліша дитина, тим багатше його емоційна сфера. Так, дошкільник оволодіває вербальними і невербальними засобами вираження емоцій. Він вчиться управляти ними і усвідомлено реагувати на те, що відбувається.

Почуття, які потім стають цінними для дитини, формуються не без допомоги дорослих. Вони здатні викликати докори сумління за поганий вчинок і задоволення за правильну поведінку. Тому батькам необхідно обговорювати з дошкільням моральні питання, формуючи в ньому систему цінностей і розуміння правильних і неправильних вчинків. Найчастіше використовують прийом обговорення поведінки літературних героїв і людей, що оточують дитину. Так, поняття моральності стає більш ясним для малюка.

Якщо дитину вчасно не навчити розуміти почуття інших людей, то може сформуватися конфліктна особистість. Тому емпатія - важливе почуття, яке необхідно розвивати в дошкільника. Дорослі повинні звертати увагу на переживання дитини, вчити його висловлювати словом свої почуття і емоції. Кожен рік життя дитини - це виконання різних соціальних ролей, які він приміряє на себе: один, дочка (син), вихованець і т. п. Ці ролі дозволяють

сформувати моральну особистість, що володіє добротою, турботою, дружелюбністю, справедливістю та іншими якостями. Чим багатше буде мир ролей, тим більше моральних норм засвоїть дитина.

У наш час моральне виховання стає необхідністю, так як світ наповнений жорстокістю і розпустою. І педагог, і батьки повинні приділити увагу цьому аспекту в розвитку школярів. Щоб захистити дітей від грубого світу, необхідно знайомити їх з положеннями моралі, розповідати про етику, розвивати правильні переконання.

Моральне виховання раннього, дошкільного та молодшого шкільного віку має будуватися на вмінні переживати, проявляти свої почуття, засвоювати правила поведінки, спокійно ставитися до оточуючих. Найчастіше в допомогу беруть прості дитячі ігри. З їх допомогою дитина приміряє на себе різні громадські ролі, стає більш товариським, краще висловлює і розуміє почуття свої та інших людей.

Бажання допомогти і співпереживання також можна розвинути, граючи з дітьми. Перші моральні уявлення дитини формуються саме в грі. Накопичивши їх, він може співвіднести ці переконання зі своїми вчинками. У нього вже є певна база моралі, тому він здатний робити власний вибір. У грі дитина вчиться слідувати тим нормам, які схвалюються суспільством.

Дидактичні мовленнєві ігри та вправи з морального виховання**1. «Рученята»**

Моральний розвиток: формувати усвідомлене розуміння дій у ситуації конфлікту.

Діти об'єднуються у пари і виконують дії згідно з текстом вправи.

- Наші рученята вітаються, сваряться, миряться, жаліють одне одного, обіймаються, прощаються.

Вправа повторюється декілька разів із прискоренням.

2. «Назви одним словом»

Моральний розвиток: розвивати усвідомлення моральних норм.

Мама, тато, сестричка, братик – сім'я.

Дякую, будь ласка, до побачення, вітаю – чарівні слова.

Добррозичливість, чуйність, щирість – моральні якості.

Посмішка, радість, співчуття - ...

Вередливість, егоїзм, упертість - ...

3. «Скажи навпаки»

Моральний розвиток: навчати називати моральні якості; формувати розуміння, що людей цінують за їхні моральні якості.

Добрий – злий, веселий – сумний, сварливий – миролюбний, сміливий – боязкий, щирий – потайний, милосердний – жорстокий, працьовитий – ледачий.

4. «Мама – мамуся»

Моральний розвиток: учити добирати пестливі слова.

Мама – мамуся, тато – таточко, сестра – сестричка, брат – братик.

5. «Скажи, який?»

Моральний розвиток: формувати вміння визначати та називати чесноти людей.

Мама – добра, ніжна, ласкава, лагідна...

Тато – сильний, сміливий, працьовитий...

Бабуся – лагідна, добра, роботяща...

Дівчинка, хлопчик...

6. «Закінчи речення»

Моральний розвиток: формувати вміння визначати та оцінювати вчинки оточуючих.

Добрі діти батьків радують, а погані...

Марійка бабусі допомагала, а Сергій...

Данилко з друзями ділиться, а Тарас...

7. «Назви якомога більше ознак»

Моральний розвиток: формувати вміння називати якості свої та оточуючих.

Я – який? Мій друг – який? Моя мама – яка?

8. «Хто це?»

Моральний розвиток: систематизувати уявлення про взаємини людей.

Рідна, лагідна, найдорожча – хто? (Мама)

Сильний, сміливий, працьовитий – хто? (Тато)

Вірний, добрий, щирий – хто? (Друг)

9. «Що буває...?»

Моральний розвиток: навчати розуміти метафори.

Добрим... (серце, бабуся, робота...)

Гарним... (очі, квіти, мама...)

Милим... (кошеня, дитя, іграшка...)

Поганим... (робота, вчинок, слова...)

Сумним... (розповідь, казка, фільм...)

10. «Чарівна пір'їнка»

Моральний розвиток: учити аналізувати та оцінювати свої вчинки.

Діти утворюють коло. Вихователь дає кольорову пір'їнку комусь із дітей. Дитина, яка отримала пір'їнку, розповідає про свій добрий вчинок і передає її іншій дитині.

11. «Коли? Якщо?»

Моральний розвиток: виховувати почуття емпатії та повагу до оточуючих.

Якщо мама стомилася,... (слід гратися тихо).

Коли завершив гру,... (неохідно прибрати іграшки).

Якщо друзі сумно,... (потрібно розважати його).

12. «Закінчи прислів'я»

Моральний розвиток: ознайомити з етичними еталонами поведінки; розвивати логічне мислення.

Без терпіння немає - ... (уміння).

Шила в мішку - ... (не заховаєш).

Друга шукай, а знайдеш - ... (тримай)

Праця годує, а лінь - ... (марнує).

Шануй батька й неньку й тобі буде - ... (гладенько).

13. «Який настрій?»

Моральний розвиток: формувати вміння розрізняти та називати емоції.

Сумний, веселий, радісний, сердитий, розгублений.

АНОНС
Читайте в наступному
номері журналу
“Ромашка”
№ 13

Тема номера:
“Етнопедагогіка
в житті малюка”

Мати – природна вихователька дитини!
Матір відкриває перед дитиною великий світ, рідну
землю. Вона наповнює її життя духовною силою,
допомагаючи досягнути вічні цінності.
Материнська любов.... Що може бути цінніше?...

